

Högskolan
Kristianstad

Examensarbete, 15 hp
Kandidatexamen i folkhälsovetenskap
VT 2024
Fakulteten för hälsovetenskap

Kompetens - nyckeln till utveckling?

En kvalitativ studie kopplad till
våldspreventivt
utvecklingsarbete inom
området våld i nära relationer

**Malin Fager
Teresia Jansson**

Författare

Malin Fager, Teresia Jansson

Titel

Kompetens - nyckeln till utveckling?

En kvalitativ studie kopplad till våldspreventivt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer.

Engelsk titel

Competence - the key to development?

A qualitative study related to development of prevention work in domestic violence.

Handledare

Cássandra Winther

Examinator

Camilla Malm

Sammanfattning

Eftersom våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem har samhället ett stort ansvar i att arbeta våldspreventivt för att motverka våld i nära relationer på flera nivåer. Forskning visar att kompetens hos yrkesverksamma som i sitt arbete riskerar möta våldsutsatta individer ökar chanserna för tidig upptäckt av våld i nära relationer, vilket kan leda till att individers hälsa och välbefinnande ökar. *Syftet* med studien var att undersöka hur medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen i Oxelösund kommun uppfattade det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer, inkluderat introduktionskursen från Nationellt centrum för kvinnofrid. En kvalitativ *metod* användes till studien och innefattade åtta medarbetare som deltagit i introduktionskursen. Ett strategiskt urval tillämpades och semistrukturerade intervjuer genomfördes. Det insamlade materialet analyserades med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys och resulterade i tre huvudkategorier och sex subkategorier. *Resultatet* berörde de utmaningar och möjligheter som medarbetarna uppfattade i det våldspreventiva utvecklingsarbetet kopplad till området våld i nära relationer. Resultatet belyste kompetens bland medarbetarna som den främsta nyckeln för att tidigt upptäcka och kunna ge stöd till våldsutsatta individer. Resultatet belyste även utmaningen kring omvandlingen av teoretiska kunskaper till praktisk kompetens. I *konklusionen* belyses kompetensutveckling som vidare forskningsbehov för att tidigare upptäcka och kunna erbjuda stöd till individer utsatta för våld i nära relationer. Folkhälsoarbetet skulle kunna omvandla den teoretiska kompetensen till praktisk handling som i sin tur skulle kunna öka förutsättningarna till att förbättra hälsan och välbefinnandet hos våldsutsatta individer, men även optimera folkhälsan.

Ämnesord

Folkhälsa, kompetens, stöd, tidig upptäckt, uppfattningar, utvecklingsarbete, våld i nära relationer, vård- och omsorgspersonal.

Author

Malin Fager, Teresia Jansson

Title

Competence - the key to development?
A qualitative study related to development of prevention work in domestic violence.

Supervisor

Cássandra Winther

Examiner

Camilla Malm

Abstract

Since domestic violence is a public health problem, society has a great responsibility to prevent violence in order to counteract violence in close relationships on several levels. Research shows that the competence of professionals who in their work risk encountering individuals exposed to violence increases the chances of early detection of domestic violence, which can lead to an increase in the health and well-being of individuals. The *purpose* of the study was to investigate how employees within the health and social care administration in Oxelösund municipality, perceived the development of violence prevention work in domestic violence, including the introductory course from the National Center for Women's Freedom. A qualitative *method* was used for the study and included eight employees who participated in the introductory course. A strategic selection was applied and semi-structured interviews were conducted. The collected material was analyzed using a qualitative content analysis and resulted in three main categories and six subcategories. The *results* concerned the challenges and opportunities that the employees experienced in the development of violence prevention work, linked to domestic violence. The results highlighted, competence among employees, as the main key to early detection and being able to provide support to individuals exposed to violence. The results also illustrated the challenge regarding the transformation of theoretical knowledge into practical competence. The *conclusion* highlighted a need for further research on earlier detection and being able to provide support to individuals exposed to domestic violence. Public health work could transform this theoretical knowledge into practical competence, which could increase the conditions for improving the health and well-being of individuals exposed to violence, but also optimize public health.

Keywords

Competence, development work, early detection, intimate partner violence, health- and social care workers, perception, public health, support.

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	8
Litteraturgenomgång	10
Hälsa, folkhälsa och folkhälsoarbete.....	10
<i>Hälsa</i>	10
<i>Folkhälsa</i>	11
<i>Folkhälsoarbete</i>	12
Våld i nära relationer.....	13
<i>Olika former av våld</i>	14
<i>Våldets konsekvenser</i>	15
Våldspreventivt arbete inom området våld i nära relationer.....	16
<i>Tidig upptäckt och stöd</i>	17
Problemformulering	18
Syfte	19
Frågeställning	19
Metod	20
Studiedesign och metodval	20
Urval, kontext och deltagare	20
Genomförande.....	22
Analys	23
Etiska överväganden	25
Resultat	27
Informanternas uppfattningar om kompetensutveckling vid våldspreventivt arbete	28
<i>Informanternas reflektioner om kompetensutveckling</i>	28
<i>Introduktionskursens upplägg & innehåll</i>	29
Informanternas uppfattningar om kunskapens nytta vid våldspreventivt arbete ..	30
<i>Betydelsen av tidig upptäckt inom området våld i nära relationer</i>	30
<i>Betydelsen av stöd inom området våld i nära relationer</i>	32
Informanternas uppfattningar om systematiska strategier och arbetssätt vid våldspreventivt arbete	33

<i>Våldspreventivt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer</i>	33
<i>Utmaningar i det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer</i>	34
Diskussion	36
Resultatdiskussion.....	36
<i>Utmaningar relaterat till utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer</i>	36
<i>Professionell kompetens och arbetssätt relaterat till utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer</i>	38
<i>Kopplingen mellan våld i nära relation och hälsa</i>	40
Metoddiskussion	42
Konklusion	46
Referenslista	47
Bilagor	56
Bilaga 1, Informationsbrev.....	56
Bilaga 2, Samtyckesblankett	58
Bilaga 3, Intervjuguide.....	59

Förord

Samtliga delar av den föreliggande studien har genomförts tillsammans av författarna. Föreliggande studie har utformats med en gemensam arbetsprocess där båda författarna har samarbetat. Arbetet har vart rättvist fördelat mellan författarna och bidragit till en jämn insats som vi nu stolt kan presentera. Vi vill uttrycka ett stort tack till informanterna som har deltagit i föreliggande studie. Tack vare er samarbetsvillighet och engagemang så har föreliggande studie kunnat genomföras. Vi vill även tacka vår kontaktperson på Oxelösund kommun, Annelie Ljungwald, ditt engagemang gentemot oss är vi tacksamma över. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare på Högskolan Kristianstad, Cáassandra Winther, för ett otroligt gott stöd och vägledning genom studiens process. Vi vill även rikta ett tack till övriga personer som bidragit på olika sätt till arbetet genom studien. Slutligen vill vi självklart tacka våra närmast anhöriga som varit ett stort stöd under vår studietid.

29 maj 2024

Kristianstad

Malin Fager & Teresia Jansson

Inledning

Konsekvenserna av våld i nära relationer, och i synnerhet mäns våld mot kvinnor bedöms vara ett globalt folkhälsoproblem (Brottsförebyggande rådet [BRÅ] 2014; World Health Organisation [WHO] 2021). Våld i nära relationer påverkar individers hälsa negativt på olika sätt, och medför konsekvenser på kort och lång sikt (Lucas 2014, s. 86; Navarro-Mantas, De Lemus & Megías 2021, s. 11–13). Våldet orsakar både direkta och indirekta konsekvenser för den utsatta individens fysiska och psykiska hälsa. De direkta konsekvenserna kan innebära omedelbar fysisk smärta och skada (Matheson et al. 2015, s. 3) samt psykisk ohälsa (Navarro-Mantas et al. 2021, s. 2935). De indirekta konsekvenserna påverkar både på kort och lång sikt och kan medföra sämre livskvalitet och välmående (Moulding, Franzway, Wendt, Zufferey & Chung 2020, s. 6), de indirekta konsekvenserna kan dessutom medföra en negativ inverkan på det sociala livet (Matheson et al. 2015, s. 4).

Under år 2018–2019 förändrades benämningen av brottskoden våld i nära relationer till brott i parrelationer hos myndigheterna inom rättsväsendet som registrerar brott (Åklagarmyndigheten 2022, s. 37; BRÅ 2023, s. 14). I Sverige år 2023 inkom 33 268 polisanmälningar av brott i parrelation (Jämställdhetsmyndigheten 2024). Under samma år miste tio individer livet till följd av våld i nära relationer (BRÅ 2024, s. 12). För att öka sannolikheten att uppmärksamma individer som utsätts eller riskerar utsättas för våld i nära relationer, har regeringen (Skr 2016/17:10) tagit fram, *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Strategin innefattar riktlinjer för jämställdhet och berör samtliga samhällssektorer som i något sammanhang omfattas av våldet och dess konsekvenser, samt som behöver bli bättre på att tidigare uppmärksamma våldet utifrån ett hållbarhetsperspektiv (Skr 2016/17:10, s. 109). I strategin benämns olika perspektiv på våld i nära relationer, den tydliggör samhällets ansvar och betydelsen av att arbeta flerdimensionellt för att förebygga våldet (Skr 2016/17:10, s. 126). Behovet av våldspreventivt arbete på olika nivåer och arenor i samhället blir därför viktigt (ibid. s. 126).

På kommunal nivå ligger ett stort ansvar enligt *lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete* (SFS 2023:196), vilket innefattar vidtagande av kommunala åtgärder för våldsprevention inom området våld i nära relationer. Oxelösund kommun arbetar våldspreventivt efter strategin, *våld i nära relationer*, som är en del av det systematiska utvecklingsarbetet inom området. Strategin ska öka kunskapen om våldets omfattning och konsekvenser (Oxelösund kommun 2021). Oxelösund benämner till skillnad från Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten brottskoden med beteckningen *våld i nära relationer*, vilket leder till att samma benämning används i föreliggande studie. I Oxelösund kommun inkom föregående år 30 aktualiserade anmälningar inom området våld i nära relationer där majoriteten av målsäganden var kvinnor i åldern 18–80 år och misstänkta våldsutövare var män (Oxelösund kommun 2024).

Strategin, *våld i nära relationer*, ska öka kommunanställdas kompetens inom det berörda området (Oxelösund kommun 2021). Strategin innefattas av en våldspreventiv utbildning från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) (Oxelösund kommun 2021). Utbildningen består av, *Introduktionskursen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*, som ska bistå med kunskap att öka förutsättningarna för tidig upptäckt och stöd till individer som utsätts eller riskerar utsättas för våld i nära relationer (NCK u.å.). Kunskapen introduktionskursen medför ska stödja medarbetare i situationer där de i sitt arbete riskerar möta individer utsatta för våld i nära relationer (Oxelösund kommun 2021). Oxelösund bistår därför en utvald målgrupp av medarbetare med utbildningen, föreliggande studie avgränsas till medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Litteraturgenomgång

Litteraturavsnittet presenterar litteratur och tidigare forskning som relaterar till föreliggande studies innehåll. Avsnittet behandlar relevanta begrepp för att öka läsarens förståelse för det folkhälsovetenskapliga perspektivet generellt och relaterat till studiens fokusområde: våldspreventivt utvecklingsarbete kopplat till våld i nära relationer. Avsnittet avslutas med en sammanfattande problemformulering som motiverar studiens syfte.

Hälsa, folkhälsa och folkhälsoarbete

Hälsa

Begreppet hälsa kommer från den biomedicinska förklaringsmodellen som menar att hälsa definieras som frånvaron av sjukdom, begreppet har vidareutvecklats genom den humanistiska förklaringsmodellen (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 10). Vidareutvecklingen kopplar till World Health Organizations (WHO) definition av hälsa som är:

“Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity.”
(WHO 1946, s. 1)

Begreppet hälsa har ingen entydig definition utan har utvecklats i takt med utökad kunskap och skiftande synsätt samt villkor för hälsa/ohälsa (Hafen 2016, s. 438). WHO´s definition av hälsa är kritiserad då det är svåruppnåeligt att befinna sig i ett tillstånd av total balans mellan fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Hälsodefinitionen har ifrågasatts eftersom definitionen kan uppfattas som att de individer som inte når upp till det totala välbefinnandet inte upplever hälsa (Korp 2016, s. 42).

Hälsa kan beaktas utifrån ett holistiskt synsätt som innebär att många faktorer kopplade till hälsan samverkar och skapar en helhet (Korp 2016, s. 56). Hälsoperspektivet kan kopplas till en systemteoretisk kontext som antyder att helheten är större än delarna (Öquist 2018, s. 7). Vilket innebär att summan av de

enskilda delarna som innefattande riskfaktorer/skyddsfaktorer/ohälsa/hälsa bildar ett större sammanhang, helheten, som är hälsan. Tillsammans har det systemteoretiska och holistiska synsättet på definitionen av hälsa/ohälsa vidgat uppfattningen att en individ kan må bra trots närvaro av sjukdom samt må dåligt även vid frånvaro av sjukdom ur det medicinska perspektivet (Korp 2016, s.56; Öquist 2018, s. 7).

En individ kan uppleva att de har en god hälsa även att de utsätts för riskfaktorer (Korp 2016, s.56; Öquist 2018, s. 7), så som våld i nära relation. Inom området våld i nära relationer finns en normaliseringsprocess som innebär att den utsatta individen gradvis förlorar greppet om det som anses vara gott och ont, kärlek och våld, vilket leder till att individen till slut uppfattar våldet som en helt normal del av vardagen och våldet har då normaliserats (Socialstyrelsen 2023, s. 31).

Individer i parrelation har en tendens att tillåta och ha överseende med vissa händelseförlopp där ena parten är våldsam, som i andra situationer skulle kunna uppfattats som gränsöverskridande gällande våld och vad som anses vara okej (Rich et al. 2022, s. 259, 261).

Folkhälsa

Begreppet folkhälsa innefattar en hel befolknings hälsotillstånd. Hälsotillståndet inbegriper hälsa, ohälsa, levnadsvanor, dödlighet, sjuklighet, riskfaktorer och skyddsfaktorer för samhällets populationer (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 15). De förutsättningar och villkor som påverkar individens hälsa kallas hälsans bestämningfaktorer och kan agera som antingen skydds- eller riskfaktorer hos en individ (ibid. s. 15). Faktorerna kan ses som resultatet av samspelet mellan samhälle och individ (Folkhälsomyndigheten 2022b). Dahlgren och Whitehead (2021, s.22) har tagit fram regnbågsmodellen som illustrerar bredden av olika faktorer som har stor påverkan på hälsan. Modellen visar bestämningfaktorer som olika skikt, dels de individuella faktorerna såsom ålder, kön och arv, men också de strukturella som socioekonomi och kultur. Förenklat grupperas hälsans bestämningfaktorer i livsvillkor, levnadsvanor och levnadsförhållanden (Folkhälsomyndigheten 2022b). För att kunna uppnå en god

och jämlik hälsa hos befolkningen krävs att alla har samma möjligheter till en god hälsa (Folkhälsomyndigheten 2022a).

Individer som utsätts för våld i nära relationer har inte samma förutsättningar till levnadsförhållanden som främjar en god hälsa (Folkhälsomyndigheten 2022b).

Det finns en ojämlikhet gällande våld i nära relationer, och det är vanligare att män utför våld gentemot kvinnor (NCK 2014, s. 46). Våldet mot kvinnorna anses vara ett jämställdhetsproblem och ett hinder för en god folkhälsa (WHO 2021, s. 3) då våldet motverkar en hälsofrämjande miljö för den utsatta individen (NCK 2014, s. 86–87).

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbete består av två delar, att förebygga sjukdom (prevention) och att främja hälsa (promotion) (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 17).

För att insatserna ska benämnas som folkhälsoarbete behöver de vara målinriktade, kunna härledas till policys och målformuleringar samt koppla till folkhälsopolitiska mål på olika samhällsnivåer från internationell- till lokal nivå (Bauer, Davies & Pelikan 2006, s.158; Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 17). Genom att studera folkhälsa och dess statistiska utveckling kan folkhälsoarbete bidra till att fånga upp mönster av ojämlikhet i samhället (Folkhälsomyndigheten 2024). Sveriges nationella folkhälsopolitik strävar efter att ta fram riktlinjer för att nå det övergripande folkhälsopolitiska målet:

“Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.” (Folkhälsomyndigheten 2023, s. 10).

Regeringen (Prop. 2017/18:249, s. 31) har tagit fram åtta målområden som speglar hälsans bestämningsfaktorer för att kunna säkerställa att det övergripande målet uppnås. Några målområden är kunskap, kompetens och utbildning, boende och närmiljö samt kontroll, inflytande och delaktighet (Prop. 2017/18:249, s. 31). Folkhälsoarbete syftar till att förebygga sjukdom och främja hälsa genom olika stödinsatser och metoder i samhället (Bringsén & Nilsson Lindström 2019a, s. 14;

Folkhälsomyndigheten 2022a). Folkhälsoarbete har nära koppling till en hållbar utveckling som strävar efter att samhällets behov idag ska tillgodoses utan att riskera framtida generationers möjlighet att tillgodose sina behov (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 224). De tre dimensionerna: social-, ekologisk- och ekonomisk hållbarhet, skapar gemensamt en helhet som behöver beaktas tillsammans för en hållbar utveckling (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 224). Dimensionerna kan kopplas ihop med WHO's uppdelning av hälsans bestämningsfaktorer såsom ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer samt levnadsvanor. Folkhälsoarbete ger därmed förutsättningar för hälsa och hållbar utveckling (Bringsén & Nilsson Lindström 2019b, s. 250).

Agenda 2030 är en nationell överenskommelse för en hållbar utveckling och omfattar 17 globala mål (Globala målen u.å.). Mål tre i Globala målen är, välbefinnande och god hälsa, målet syftar till att säkerställa hälsosamma liv och främja ett välbefinnande hos alla individer (Skr 2021/22:247, s. 21). Att uppleva livskvalitet och en god hälsa är en förutsättning för samhällsutveckling. Våld i nära relationer är en kränkning av de mänskliga rättigheterna och påverkar individens allmänna hälsotillstånd och livskvalitet (WHO 2021, s. 3). Våldet är ett utbrett samhällsproblem och kräver således ett systematiskt och flerdimensionellt folkhälsoarbete (WHO 2013, s. 1).

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer innebär att individen som blir utsatt har förutom en nära relation även ett känslomässigt band till våldsutövaren (NCK 2023b). Kvinnor, män och barn utsätts, våldet förekommer inom familje-, släkt- och parrelationer (NCK 2023b). Individer som löper högre risk att utsättas för våldet är främst kvinnor då patriarkala strukturer styr samhällsnormen och kvinnorna är underordnade männen (Nationalencyklopedin u.å.; United Nations 1993, s. 1). Kvinnor med funktionsnedsättning, missbruk eller utländsk bakgrund, samt kvinnor utan uppehållstillstånd löper högre risk att utsättas för våld i nära relation (Sveriges Kommuner och Regioner [SKR] 2023). Ytterligare individer i riskgrupp

för våldet är individer i samkönade parrelationer (ibid.). Föreliggande studies definition av våld i nära relationer innefattar både män och kvinnor som är offer för våld i nära relationer inom parrelationer.

Olika former av våld

Våldet förekommer fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och latent. Våldet förekommer mot husdjur men även digitalt och materiellt samt i form av försummelse (Socialstyrelsen 2023, s. 28-29). Det är vanligt att flera former av våld förekommer samtidigt (Socialstyrelsen 2023, s. 28-29) och nedan beskrivs några av de våldsformer som är vanligast förekommande.

Fysiskt våld

Fysiskt våld innebär att våldsutövaren utsätter individen för knuffar, örfilar, stryptag eller sparkar. Våldet kan yttra sig på fler sätt med olika typer av tillhyggen som kan leda till knivstick eller brännmärken (Socialstyrelsen 2023, s. 28). Det finns ett negativt samband mellan våld i nära relationer och individers nedsatta rörelsefrihet samt självständighet, forskning visar att sambandet är starkast när det gäller problematik med fysiskt våld (Contreras et.al. 2023, s. 7,12). Det är vanligast att kvinnor är offer för fysiskt våld och att våldsutövaren är en man (Öberg, Heimer & Lucas. 2021, s. 306).

Psykiskt våld

Psykiskt våld innefattar hot, trakasserier och/eller tvång. Det psykiska våldet kan dessutom innebära att våldsutövaren tillämpar sin makt för att isolera och ha omfattande kontroll över individen (Socialstyrelsen 2023, s. 28). Isoleringen kan vara begränsningar i att utföra en tidigare hobby eller umgås med vänner, en studie visar att våldsutsatta individer minskade sin medverkan i sociala sammanhang med 50–60% i jämförelse med individer som inte var utsatta för psykiskt våld (Moulding et al. 2021, s. 6).

Sexuellt våld

Sexuellt våld innefattar någon form av påtvingade sexuella handlingar mot individens vilja (Socialstyrelsen 2023, s. 28). Det kan vara övergrepp via internet

eller sex utan samtycke. Acceptansen för sexuellt våld kan vara olika beroende på nationalitet (Cowan, Zgoba, Gurette & Levenson 2021, s. 12-15). Sexuellt våld förekommer i högre utsträckning och mer frekvent i socioekonomiskt utsatta områden där individerna har en blandad etnicitet och bakgrund (Konkel, Hafemeister & Daigle 2021, s. 13-17). Kvinnor utsätts i högre utsträckning av sexuella övergrepp än män, både i yngre ålder och senare i livet (Öberg et al. 2021, s. 303).

Ekonomiskt våld

Ekonomiskt våld yttrar sig genom att begränsa, hota eller ha kontroll över gemensamma ekonomiska tillgångar. Våldet kan också yttra sig genom att våldsutövaren hindrar den våldsutsatta från att lönearbeta (Socialstyrelsen 2023, s. 28).

Våldets konsekvenser

Våld i nära relationer medför kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser för hälsan i form av välfärd förlust för utsatta individer, genom minskat fysiskt och psykiskt välbefinnande (SKR 2021; Sauber & O'Brien 2020, s. 3069). Våldet orsakar samhällsekonomiska konsekvenser och kostnader för olika sektorer i samhället (European Institute for Gender Equality [EIGE] 2021, s. 7). De samhällsekonomiska konsekvenserna är bland annat kostnader för hälso- och sjukvård, socialförsäkringar och rättsväsende och det sociala välfärdssystemet (Skr 2016:17/10, s. 33). Våldet medför även samhällskostnader relaterat till ohälsa och produktionsbortfall (ibid. s. 83). De samhällsekonomiska kostnaderna för våld i nära relationer i Sverige uppskattas totalt till 4 miljarder Euro per år, varav 3,4 miljarder innefattar kostnader för våldet mot kvinnor (EIGE 2021, s. 22). Inkomsten hos våldsutsatta individer beräknas minska med 25% för kvinnor och 14% för män utsatta för våld i nära relationer (Ornstein 2017, s. 37). Tidigare forskning visar att sjukfrånvaron ökar med 20% hos våldsutsatta individer, det visar även en ökad tendens till sjukskrivningar (ibid. s. 39-40). Individer utsatta för våld i nära relationer har ofta lägre inkomst och förlorar sitt arbete i högre utsträckning än individer som inte är våldsutsatta (ibid. s. 39-40).

Den dominerande konsekvensen våld i nära relationer för med sig är minskad livskvalitet vilket är svårt att mäta i pengavärde (de Vylder 2010, s. 111). Det är framförallt utmanande att omvandla kostnaden i pengavärde som den minskade livskvaliteten kan leda till så som frihetskränkning, rädsla, minskad självkänsla och psykiska problem (ibid. s. 112). En studie visar även att våld i nära relationer ökar riskerna för psykiska påföljder såsom depressioner, posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) och ångestproblematik samt suicid (Rasmussen, Spangaro, Steel, Briggs & Torok 2023, s. 7). Studien rapporterade att 89% av de våldsutsatta hade självmordstankar och av de hade 69% högre risk för suicid än individer som inte varit utsatta för våld (ibid, s. 7). Att leva med våld i nära relationer under en längre tid relaterar således till en ständigt aktiverad biologisk beredskap för fara, och därmed är våldet en utlösande faktor för ohälsa hos våldsutsatta individer (Barimani & Elvin-Novak 2022, s. 50). En studie av Sileo et al. (2021, s. 15) påvisar ett samband mellan tidigare trauman och risk att utsättas för våld i nära relationer, det vill säga en individ som upplevt fysiskt eller psykiskt trauma tidigare i livet löper högre risk att utsättas för våld i framtida relationer.

Våldspreventivt arbete inom området våld i nära relationer

Det våldspreventiva arbetet av våld i nära relationer innefattar åtgärder för att förhindra våldsutövaren från utövning och upprepning av våldet, samt åtgärder i form av *stöd* så som vård och behandling till både våldsutövaren och den utsatta individen (Skr 2016/17:10), s. 109). Åtgärderna ska även bidra till *tidig upptäckt* av utsatta individer som utsätts eller riskerar att bli utsatta för våld i nära relationer (Skr 2016/17:10), s. 120, 139). Föreliggande studie fokuserar på hur kompetens hos yrkesverksamma inom vård- och omsorg kan bidra till att tidigare upptäcka och kunna erbjuda stöd till våldsutsatta individer inom området våld i nära relationer.

Föreliggande studie innefattas av en våldspreventiv utbildning, *introduktionskursen från NCK*, som ska öka kompetensen inom området våld i nära relationer. Introduktionskursen innehåller fyra kapitel, Vad är våld och

våldets omfattning, Våldets uttryck och konsekvenser, Normaliseringsprocessen och uppbrottsprocessen samt Samhällets ansvar och yrkesverksammas ansvar (NCK u.å.). Kursen lägger vikt vid bemötande av våldsutsatta individer och vikten av att förändra attityder kring våld i nära relationer i samhället, för att tidigare upptäcka och kunna erbjuda stöd till de individer som utsätts för och riskerar utsättas för våldet. Kursen ska bidra till kompetens som kan stärka empowerment bland de som i sin yrkesutövning möter eller riskerar möta våldsutsatta individer. Empowerment handlar om egenmakt och att våga lita på sin egen förmåga att kunna hantera och påverka olika situationer (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner 2017, s. 18).

Tidig upptäckt och stöd

Socialstyrelsen (2023, s. 45) förklarar att rutiner och systematiskt arbetssätt bland professioner ökar möjligheterna att upptäcka våld i nära relationer i ett tidigt skede. Våldsutsatta individer som kommer i kontakt med professioner såsom socialtjänst eller hälso- och sjukvård är inte alltid öppna med sin utsatthet (ibid). Orsakerna kan vara känslan av skam eller rädsla för att närstående ska få vetskap om individens våldsutsatthet och en oro att inte bli betrodd i sin situation (Socialstyrelsen 2023, s. 45). Orsaker kan även vara oförståelse för sambandet mellan besvär som individen söker för och våldet individen är utsatt för, samt okunskap kring vilket stöd som kan erbjudas (ibid). Ofta söker våldsutsatta hjälp av andra anledningar än våld i nära relationer och således är det av stor betydelse att uppmärksamma varningssignaler (Barimani & Elvin-Novak 2022, s. 50). Stödet från nära anhöriga och samhället anses vara den avgörande skyddsfaktorn för att våldsutsatta individer ska ta steget till att söka hjälp för att bli fria från våldet (Ravi, Robinson & Voth Schrag 2022, s. 1427).

Mörkertalet för oanmälda brott inom området våld i nära relationer antas vara stort då endast 3,9 procent av brotten uppskattas anmälas (BRÅ 2014, s. 9, 47). För att tidigare upptäcka och ge stöd till individer utsatta för våld i nära relationer är kompetens inom våldspreventivt arbete viktigt hos kommunanställda som eventuellt möter våldsutsatta (Skr 2016/17:10, s. 120). Adekvat kompetens kan

bidra till ett tryggare och naturligare förhållningssätt vid möten med individer utsatta för våld i nära relationer (NCK 2023a).

Våld i nära relationer är ett komplext område som inbegriper många faktorer vilka påverkar både i mindre och större sammanhang, på individ-, grupp- och samhällsnivå. Komplexiteten innefattar allt ifrån jämställdhetsproblematiken till de olika formerna av våld och dess konsekvenser för både individ och samhälle, men även hur människor i sitt arbete ska bemöta våldsutsatta individer.

Problemformulering

Sammanfattningsvis visar litteraturgenomgången att våld i nära relationer medför negativa konsekvenser för hälsan och klassas som ett stort folkhälsoproblem. Då endast ett fåtal brott inom området våld i nära relationer uppskattas anmälas är det viktigt att öka förutsättningarna att tidigt upptäcka individer som befinner sig i riskgrupp för våldsutsatthet. Våldspreventivt arbete på olika nivåer i samhället har en viktig roll för att förbättra hälsan hos våldsutsatta individer. Det finns stora utmaningar relaterat till våld i nära relationer eftersom det är ett komplext område och ett fåtal individer söker direkt hjälp för sin våldsutsatthet. För att öka kompetensen inom området våld i nära relationer krävs ett systematiskt utvecklingsarbete som ska generera kunskap för att yrkesutövande tidigt ska uppmärksamma varningssignaler av våldsutsatthet.

Förvaltningens utvecklingsarbete har således en betydande roll för att underlätta för medarbetare att agera vid våldsutsatthet, dels upptäcka och dels stötta klienter som utsätts för eller riskerar att utsättas för våld i nära relation. Förvaltningens utvecklingsarbete har även en viktig roll i att förbättra livsvillkoren för våldsutsatta klienter och således förbättra deras hälsa. Ur ett folkhälsovetenskapligt perspektiv är det därför av stor betydelse att undersöka hur det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer kan utvecklas.

Syfte

Studien undersöker hur medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen i Oxelösund kommun uppfattar förvaltningens våldspreventiva arbete med att bemöta klienter som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relation.

Frågeställning

På vilket sätt kan systematiskt utvecklingsarbete, innefattande introduktionskursen från NCK, bistå medarbetarna med ökad kompetens för att tidigt upptäcka och ge stöd till våldsutsatta klienter inom området våld i nära relationer?

Metod

Metodavsnittet redogör för studiens design, metodval, kontext och urval av studiedeltagare. Vidare behandlas studiens genomförande, därefter presenteras analysen av det insamlade materialet. Slutligen omfattas avsnittet av de etiska aspekterna som tagits i beaktning under studien.

Studiedesign och metodval

Studien utgick från en kvalitativ forskningsdesign eftersom den avsåg en mindre population som redogjorde informanternas perspektiv, erfarenheter och åsikter (Denscombe 2018, s. 24). En kvalitativ studiedesign syftar till att inom ett visst ämnesområde ge författaren ett djupgående perspektiv av individers berättelser om sina tankar och upplevelser (Denscombe, s. 23–25; Ahrne & Svensson 2022, s. 10). Den kvalitativa ansatsen valdes då syftet med studien var att *undersöka medarbetares uppfattningar av förvaltningens våldspreventiva utvecklingsarbete kopplat till våld i nära relationer*. Designen syftade till att få en djupare insikt inom valt ämnesområde för tolkning och förståelse av informanternas uppfattningar (Denscombe 2018, s. 25; Ahrne & Svensson 2022, s. 10).

Metoden som lämpade sig var intervjuer då studien uppmärksammade och identifierade strukturer (Patel & Davidsson 2019, s. 110), samt undersökte medarbetares uppfattningar av det våldspreventiva utvecklingsarbetet. Materialinsamlingen till studien bestod av semistrukturerade intervjuer med förberedda frågor som medförde en flexibilitet gällande ordningsföljden av frågorna i intervjuguiden (Bilaga 3) (Denscombe 2018, s. 269). De semistrukturerade intervjuerna hade förutbestämda kategorier med öppna frågor som möjliggjorde för medarbetarna att prata fritt om sina uppfattningar och utveckla idéer kring ämnena som berördes.

Urval, kontext och deltagare

Föreliggande studie genomfördes i samarbete med Oxelösund kommun som ligger beläget i Sörmlands län med en befolkningsmängd på drygt 12 000 invånare (Oxelösund kommun 2022) och omfattas av 1000 kommunanställda

(Oxelösund kommun 2023). Studien hade koppling till kommunens våldspreventiva arbete inom området våld i nära relationer. Arbetet innefattar en handlingsplan som förebygger våld i nära relationer genom att öka kompetensen om våldets förekomst och effekt bland medarbetare som i sitt arbete riskerar möta individer i riskgrupp för våldsutsatthet (Oxelösund kommun 2021). Målet med handlingsplanen är att kommunkoncernen uppmärksammar arbetet inom området våld i nära relationer, genom ett kommunövergripande långsiktigt och strukturerat förebyggande arbete (ibid.).

Studien hade koppling till en del av kommunens våldspreventiva arbete som innefattade vård- och omsorgsförvaltningens systematiska utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer, inkluderat introduktionskursen från NCK. Det är enbart vissa medarbetare inom några yrkesroller som genomfört introduktionskursen, flest inom vård- och omsorgsförvaltningen. Inom förvaltningen förekommer olika verksamheter bland annat socialtjänsten, rehabiliteringsenheten, äldreomsorgen, funktionshinderomsorgen, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Vård- och omsorgsförvaltningen valdes till studien eftersom introduktionskursen genomförts i högre utsträckning av de professionerna. Författarna ville även hålla sig inom en förvaltning för att smalna av studien och underlätta arbetsprocessen, därför gjordes ett strategiskt urval med inklusionskriterier. Det strategiska urvalet tillämpades eftersom studien syftade till att undersöka ett specifikt fenomen (Wide & Hakeberg 2021, s. 86), *medarbetares uppfattningar av förvaltningens våldspreventiva utvecklingsarbete kopplat till våld i nära relationer*. Studiens urval av informanter valdes strategiskt så de kunde bidra till att besvara studiens syfte och omfattade därför inklusionskriterier för medverkan (Nyström 2021, s. 236). Kriterierna innefattade ett urval av informanter från olika professioner inom vård- och omsorgsförvaltningen i Oxelösund kommun, som i sitt arbete fått ta del av introduktionskursen från NCK. Totalt 14 medarbetare kontaktades, varav tre tackade nej till att delta i studien och tre medarbetare uteblev med återkoppling. Studien innefattade totalt åtta informanter, varav sju kvinnor och en man.

Genomförande

Utifrån studiens syfte utformades en intervjuguide som behandlade tre övergripande områden, uppfattningar (område 1), styrkor och utmaningar (område 2) och en avslutning (område 3). Samtliga områden berörde frågor om det *våldspreventiva utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer inkluderat introduktionskursen från NCK*. För kontroll av intervjuguidens innehåll, tidsram och eventuella brister genomfördes en pilotintervju (Denscombe 2018, s. 242) inom studiens målgrupp. Genom fåtal justeringar i intervjuguiden säkerställde pilotintervjun att frågorna var relevanta för studien och att eventuella problem kunde elimineras så att syftet uppfylldes (ibid.), pilotintervjun ingick inte i analysmaterialet. Kontaktpersonen på Oxelösund kommun tog del av inklusionskriterierna till studien och ansvarade för att välja ut två informanter till pilotintervjun som kontaktades utav författarna via e-mail. Av informanterna i pilotintervjun fick författarna kontaktuppgifter till medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen som genomgått introduktionskursen. Samtliga medarbetare som genomfört introduktionskursen fick förfrågan om deltagande i studien via e-mail. De åtta informanterna som valde i studien tog del av ett informationsbrev (bilaga 1), en samtyckesblankett (bilaga 2) och intervjuguide (bilaga 3) samt bokades in på intervjuer. Intervjuguiden bifogades då den efterfrågades av informanterna. Materialinsamlingen utfördes med hjälp av intervjuguiden som hade en semistrukturerad karaktär. Den semistrukturerade strukturen möjliggjorde för informanterna att utveckla sina svar som bidrog till att författarna ställde följdfrågor (Denscombe 2018, s. 269). Intervjuerna spelades in med ljudupptagning efter informanternas samtycke. Författarna genomförde två intervjuer på informanternas arbetsplatser, fyra på distans via digitala verktyg (zoom/teams) och två via telefon. Intervjuerna varade i genomsnitt 20 minuter. Efter materialinsamlingen transkriberades materialet av ansvarig intervjuledare. Det insamlade materialet bearbetades sedan av båda författarna tillsammans i enlighet med en kvalitativ innehållsanalys (Denscombe 2018, s. 402–404).

Analys

Studien utgick från en induktiv ansats där informanternas uppfattningar och erfarenheter analyserades utan en teoretisk utgångspunkt (Patel & Davidsson 2019, s. 23). Det var informanternas egna uppfattningar som styrde resultatet. För att besvara studiens syfte tillämpades en kvalitativ innehållsanalys. Den kvalitativa innehållsanalysen användes som metod för analys och tolkning av det insamlade materialet genom identifiering, kodning och kategorisering (ibid. s. 106–107). Metoden gav studien en djup förståelse för intervjuernas innehåll, som möjliggjorde för författarna att sedan tolka det insamlade materialet utifrån studiens syfte och frågeställning (Graneheim & Lundman 2004, s. 106).

Inledningsvis startade analysen med genomlysning av det insamlade materialet för att sedan transkriberas. Sedan lästes det transkriberade materialet igenom av båda författarna som bildade en uppfattning av innehållet i sin helhet. Därefter identifierades och markerades meningsbärande enheter i det insamlade materialet som relaterade till studiens syfte och frågeställning. De meningsbärande enheterna utgick från meningar som var av vikt för studien (Graneheim & Lundman 2004, s. 107–109). De meningsbärande enheterna kondenserades och därefter kodades för att underlätta analysarbetet. Koderna bestod av ord eller fraser som sammanfattade de kondenserade meningsenheterna. Därefter utformades sex subkategorier. Koderna och subkategorierna skapades utifrån den manifesta innebörden av materialet, flera koder med liknande innehåll bildade kategorier utifrån likheter och skillnader i materialet (ibid, s. 107–109). De tre kategorierna som framträdde var; *Informanternas uppfattningar om kompetensutveckling vid våldspreventivt arbete*, *informanternas uppfattningar om kunskapens nytta vid våldspreventivt arbete* och *informanternas uppfattningar om systematiska strategier och arbetssätt vid våldspreventivt arbete*. Syftets utformning utvecklades under studiens gång. Det material som var relevant för studiens syfte och frågeställning användes vidare i analysprocessen, övrigt material raderades. I enlighet med Graneheim och Lundman (2004, s. 107–109) sammanställdes det bearbetade materialet i en tabell för en övergripande presentation av analysprocessen. Se tabell nedan.

Tabell 1. Exempel på analys i tabellform.

Meningsbärande enheter	Kondenserad meningsenhet	kod	Subkategori	Kategori
Dels gav den ju ganska konkreta exempel och infallsvinklar på saker som man vet om, men som man kanske inte satt ord på tidigare. Jag vet att de diskuterar någonting med att våld går i som en cykel, t.ex. och att det liksom kan gå i perioder och att sedan kommer det igen, och det är någonting som man vet ju om det, men jag, man har inte sagt det så tydligt förr till exempel.	Medarbetaren upplevde att introduktionskursen gav tydlig förklaring, konkreta exempel och infallsvinklar som underlättade förståelsen av innehållet	Introduktion skursens struktur underlättade förståelsen av innehållet	Introduktionskursens upplägg och innehåll	Informanternas uppfattningar om kompetensutveckling vid våldspreventivt arbete
För att upptäcka de som inte kanske kommer hit av den anledningen att de är utsatta. De kommer hit för att dom behöver pengar till mat och så visar det sig sen att det faktiskt beror på att det förekommer våld i hemmet. Det är jätteviktigt att vi alla deltar och har rätt kunskap.	Vikten av att inneha rätt kunskap för att upptäcka våld i hemmet om klienter söker stöd för annat än sin våldsutsatthet.	Rätt kunskap viktigt för att upptäcka våld i hemmet.	Betydelsen av tidig upptäckt inom området våld i nära relationer	Informanternas uppfattningar om kunskapens nytta vid våldspreventivt arbete
Arbetsbelastningen är en utmaning, för när man upptäcker fall med våld, så är de mer tidskrävande, och sker då kanske på bekostnad utav något annat, för vi har ju inte fått mer tid, I de enskilda fallet så att säga. Så det är väl någonting som jag kan uppleva är en utmaning. Vilket gör, alltså det, Det blir ju en prioritering i arbetet. De här måste man ju oftast prioritera ganska högt av förklararliga skäl. Och det kräver ju ganska mycket resurser, från kommunen. Så det är kanske största utmaningen, att hitta bra hållbara arbetssätt just för att det är ganska krävande ärenden.	Om våld i hemmet upptäcks av informanterna på arbetsplatsen så krävs det prioritering av resurser, vilket upplevs som en utmaning på grund av arbetsbelastningen och tidsbristen då våldsfall är krävande.	Arbetsbelastningen en utmaning vid upptäckt av våldsutsatta klienter på arbetsplatsen	Utmaningar i det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer	Informanternas uppfattningar om Systematiska strategier och arbetssätt vid våldspreventivt arbete

Etiska överväganden

Studien utgick utifrån Vetenskapsrådets (2002, s. 6–14) fyra principer.

Informationskravet uppfylldes i och med informationsbrevet (bilaga 1) där frivilligheten i deltagandet framgick, och att informanterna kunde avbryta sin medverkan när som helst. I informationsbrevet presenterades studiens syfte och metod. *Konfidentialitetskravet* uppfylldes genom att informanterna tog del av informationsbrevet, där det förtydligades att resultatet av det insamlade materialet inte återkopplas till en enskild informant eller dess verksamhetsområde. Det framgick även i informationsbrevet att personuppgifter skulle hanteras med sekretess. Informanterna delgavs att allt material skulle förvaras på ett säkert sätt och raderas efter godkänd studie. Samtycke till studien och ljudinspelning av intervjun gavs muntligt eller skriftligt och därmed uppfylldes *samtyckeskravet*. *Nyttjandekravet* uppfylldes i och med att det insamlade materialet enbart har nyttjats till avsedd studie, vilket framgick i informationsbrevet.

I informationsbrevet framgick även nyttan med medverkan i studien, vilket var att informanterna uppmuntrades framföra sina uppfattningar av förvaltningens våldspreventiva utvecklingsarbete kopplat till våld i nära relationer. Studiens resultat skulle kunna bistå med inspiration i framtida beslutsfattande processer kring utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer, både inom förvaltningen och övergripande i Oxelösund kommun. De beslutsfattande processerna skulle på sikt kunna förbättra utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer för att tidigare upptäcka våldsutsatthet. Ytterligare en nytta med medverkan i studien var att de framtida beslutsfattande processerna dessutom skulle kunna bidra till att förbättra livsvillkoren för individer som utsätts för våld i nära relationer.

Individer som främst berörs av det våldspreventiva utvecklingsarbetet är individer som utsätts för eller riskerar utsättas för våld i nära relationer. För att undvika den etiska prövningen utifrån ämnets känsliga karaktär valdes en indirekt målgrupp ut. Studien riktades till medarbetare som i något sammanhang kommer i kontakt eller riskerar komma i kontakt med våldsutsatta individer. De identifierade riskerna

med att delta i studien vägdes mot nyttan att lyfta informanternas uppfattningar kring det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer. En exemplifierad risk kunde vara ämnets komplexitet och känslighet, risken minimerades med nyttjandekravet och frivilligheten att delta i studien. Ytterligare en risk kunde vara att informanterna kände en viss rädsla att ge kritik mot kommunens våldspreventiva utvecklingsarbete och då framstå som illojala mot sin arbetsgivare. Risken minimerades genom konfidentialitetskravet i studien (Vetenskapsrådet 2002, s. 6–14).

Resultat

Resultatet presenterar betydelsefulla delar av det insamlade materialet som har koppling till studiens syfte och frågeställning. Genom den kvalitativa innehållsanalysen framträdde tre kategorier och sex subkategorier. Tillsammans och var för sig belyser kategorierna informanternas perspektiv gällande förvaltningens våldspreventiva utvecklingsarbete, inkluderat introduktionskursen, i relation till bemötande och stöd till våldsutsatta klienter samt tidig upptäckt av våld i nära relationer. Utifrån informanternas berättelser presenteras resultatet genomgående med citat för att förtydliga innehållets relevans och förenkla förståelsen för läsaren. Förkortningarna efter citaten exempelvis I1, I2 betyder intervju där siffran ersätter namnet på informanten. Nedan illustreras resultatets helhet i tabell 2.

Tabell 2. Övergripande resultat i tabellform.

Kategori	Subkategori
Informanternas uppfattningar om kompetensutveckling vid våldspreventivt arbete	Informanternas reflektioner om kompetensutveckling
	Introduktionskursens upplägg & innehåll
Informanternas uppfattningar om kunskapens nytta vid våldspreventivt arbete	Betydelsen av tidig upptäckt inom området våld i nära relationer
	Betydelsen av stöd inom området våld i nära relationer
Informanternas uppfattningar om systematiska strategier och arbetssätt vid våldspreventivt arbete	Våldspreventivt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer
	Utmaningar i det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer

Informanternas uppfattningar om kompetensutveckling vid våldspreventivt arbete

Informanternas reflektioner om kompetensutveckling

Resultatet belyste repetition av tidigare kunskaper samt uppföljning som en viktig del av det våldspreventiva arbetet för att påminnas av hur viktigt det är att fortsätta arbetet inom området våld i nära relationer. Informanterna belyste att repetition av tidigare kunskaper bidrog till att informanterna var mer vaksamma på varningssignaler och hade med sig kunskaperna i tankarna hela tiden.

Informanterna gav uttryck för vikten av att öka kompetensen för att förbättra tidig upptäckt av våldsutsatta individer genom att bland annat kunna förklara de olika våldstyperna för sina klienter och fördjupa frågorna som ställs. Resultatet visade att kompetensutveckling ger informanterna verktyg för att våga ställa öppna frågor om våldsutsatthet, även i sammanhang där det var osäkert om det förekommer våld. Majoriteten av informanterna upplevde att kompetensutveckling bidragit till att kunna ge stöd till våldsutsatta i form av teoretisk information.

Informanterna gav uttryck för att kompetensutvecklingen inom förvaltningen bland annat innefattade introduktionskursen från NCK. Samtliga informanter ansåg sig ha stort ansvar att ta del av introduktionskursen som Oxelösund kommun bistår med, och även delta i varierade utbildningar för att öka kompetensen inom området. Det framgick även att ansvaret att delta i introduktionskursen ansågs som stort eftersom uppmaningen kom från arbetsgivaren. Samtidigt ansåg informanterna att delta i introduktionskursen även ingår i arbetsbeskrivningen då de ska sträva efter att få klienter att känna sig trygga och informanterna ska ge ett så bra stöd som möjligt till de våldsutsatta.

“Vi har jättestort ansvar för att delta i alla utbildningar och utvecklingsarbete, det ingår ju i vårt uppdrag. Jag ser det bara som att det är det är ju därför vi jobbar för våra klienter och för våra medborgare att dom ska känna sig trygga.” (II)

Introduktionskursen bidrog till att informanterna kände en ökad trygghet att föra öppna samtal med både klienter och med kollegor, men även trygghet i att motta känsliga svar från klienter. Majoriteten av informanterna gav uttryck för att de dagligen möter individer i riskgrupp för våldsutsatthet och därmed är i behov av adekvat kompetens. Kunskaperna introduktionskursen bidrog med påminde informanterna om vad de gör och hur viktigt deras arbete är.

“Jag tycker att det är alltid bra att uppdatera sig med jämna mellanrum [...] tänker på i sitt vardagliga arbete [...] behöver en liten påminnelse ibland vad är det vi gör och varför.” (11)

Vikten av att öka kompetensen bland informanterna inom våldspreventivt arbete ansågs vara jätteviktigt, då de dagligen möter individer som är i behov av stöd och många gånger i riskgrupp för våldsutsatthet. Resultatet belyste även att ökad kompetens kan leda till trygghet hos informanterna, genom vetskap om var de ska vända sig för att gå vidare med misstankar om våldsutsatthet. Det framgick även att om informanterna inte besitter adekvat kompetens riskerar klienter som befinner sig i riskgrupp för våldsutsatthet falla mellan stolarna. Resultatet belyste att en ökad kompetens kan fungera som en skyddsfaktor för att informanterna ska uppmärksamma varningssignaler.

Introduktionskursens upplägg & innehåll

Sammanställningen av resultatet visade att informanterna genomförde introduktionskursen i grupper tillsammans från olika professioner inom vård- och omsorgsförvaltningen, det fanns även möjlighet att genomföra kursen individuellt. Det framkom i intervjuerna att arbetsgivaren prioriterade introduktionskursen genom att ge gott om tid för genomförande, vilket informanterna upplevde positivt. Introduktionskursen var uppdelad i tre tillfällen och startade med en föreläsning, samt innehöll mycket gruppdiskussioner som bidrog till kunskapsutbyte mellan informanterna.

“Vi genomgick introduktionskursen i grupp och jag kan tycka det är bra för det gynnar ju reflektion och diskussion [...] vi va olika arbetsgrupper från olika områden inom vård- och omsorgsförvaltningen [...] Alla har ju lite olika syn och erfarenheter,

*där tyckte jag det var bra att man fick byta kunskaper med varandra.”
(I3)*

Samtidigt framkom det att gruppkonstellationerna var stora och att mindre grupper troligtvis hade genererat i mer diskussioner då fler hade vågat prata öppet. Resultatet visade även att introduktionskursen gav konkreta exempel och infallsvinklar på verklighetsbaserade situationer. Resultatet visade att introduktionskursen gav en djupare kompetens vad gäller förekomsten av olika våldsformer i nära relationer.

Informationsmaterialet uppfattades pedagogiskt och lättförståeligt även för individer utan förkunskaper inom området våld i nära relationer. Majoriteten av informanterna upplevde att introduktionskursen bistod med ny kunskap som var givande och lärorik. Av resultatet framkom det att introduktionskursen innehöll upprepning av tidigare kunskaper men även uppdaterad information inom området våld i nära relationer. Det framkom även uppfattningar av att introduktionskursen inte innehöll ny information och att kursen inte bidrog till någon större förändring av det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom förvaltningen.

Informanternas uppfattningar om kunskapens nytta vid våldspreventivt arbete

Betydelsen av tidig upptäckt inom området våld i nära relationer

För att skapa bättre förutsättningar för tidig upptäckt av våldsutsatthet framkom det att förvaltningens rutiner gällande klientmöten ändrats från gemensamma till individuella. Samtliga informanter var enade om att en ökad kompetens skulle kunna göra stor nytta för att uppmärksamma misstankar om våldsutsatthet. Introduktionskursen bidrog informanterna med kunskap att utveckla färdigheterna kring att formulera adekvata frågor om våldsutsatthet, och att ställa frågorna på olika sätt.

“Man behöver inte fråga rakt ut om man blir slagen utan man kan liksom fråga på något annat sätt.” (I3)

Informanterna uttryckte även betydelsen av att fortsätta ställa frågor om våldsutsatthet vid varje möte med återkommande klienter.

“[...] vi får inte sluta fråga, det betyder inte att vi ska tjata, men vi har många individer som återkommer och att man då frågar varje gång kanske alltså istället för att tänka att: vi vet redan att det inte förekommer våld, det kan vi inte veta. Så att man fortsätter fråga om våld är viktigt.” (I8)

Även om informanterna uppfattar frågorna som en upprepning och upplevs obekväma att ställa kan det leda till att varningssignaler upptäcks. Genom resultatet framkom även betydelsen av att ta på allvar om någon uttrycker förekomst av våld i hemmet, även om ett mindre barn uttrycker sig ska det inte ignoreras. Informanterna uttryckte betydelsen av att alltid lyssna och agera oavsett informationens härkomst och vikten av att inte förminska varningssignaler som kan leda till att våldet upptäcks.

För att fånga upp våldsutsatta individer i ett tidigt skede framfördes det i resultatet att fler professioner behöver ha kompetens, inte bara de som kommer i kontakt med våldsutsatta. Det framgick också att adekvat kompetens är viktigt för att tidigt uppmärksamma våldsutsatta individer som söker hjälp av annan orsak. Informanterna uttryckte att kunskapen som introduktionskursen bidrar med skulle behöva spridas även inom yrken där det sker nära och regelbunden kontakt mellan människor, för att kunna generera mest nytta till tidig upptäckt av våld i nära relationer. Det framkom även att kunskapen skulle kunna bidra till tidig upptäckt inom professioner där individer anförtror sig till yrkesverksamma av andra anledningar.

“[...] men alla som jobbar med människor på något sätt på [...] Där många kanske också anförtror sig och där man söker hjälp kring annat också. Då är det bra att veta även den här typen utav saker.” (I6)

Informanterna gav exempel på professioner som introduktionskursen skulle kunna generera nytta relaterat till tidig upptäckt av våldsutsatthet. Professionerna som exemplifierades var hälso- och sjukvården, barnvårdscentralen, tandvården, jobbcoacher, olika myndigheter, på skolor bland personal och elever samt inom industrier. Det uttrycktes även att introduktionskursen borde spridas bland chefer på olika arbetsplatser för att fånga upp varningssignaler relaterat till våld i nära relationer hos de anställda. Det uttrycktes dessutom att introduktionskursen skulle göra stor nytta inom politiken för att öka kompetensen och kunna utveckla ett förändringsarbete för att tidigt upptäcka våld i nära relationer bland individer i samhället.

Informanterna uttryckte att en ökad kompetens hos individer i samhället skulle kunna bidra till att normalisera samtalen kring våld i nära relationer. Majoriteten av informanterna ansåg att individer i samhället som uppmärksammar våld i nära relationer skulle behöva agera tidigare om de uppmärksammar något misstänkt, ett ökat civilkurage.

“Jag tänker att hela samhället behöver ju egentligen vara uppmärksamma på det här alltså bara de här med att grannen, om grannen låter mycket då kan man liksom reagera, alla har ju ett ansvar i det på något sätt att inte blunda.” (I2)

Betydelsen av stöd inom området våld i nära relationer

Reflektionerna hos majoriteten av informanterna var att våld i nära relationer är en vanligt förekommande problematik i samhället. Informanterna uttryckte att om individer i samhället uppfattar våldet i ett tidigt skede och agerar kan de hjälpa de våldsutsatta att få insikt i sin situation så att de kan vända sig till förvaltningen för stöd så att informanterna kan erbjuda det stöd som de våldsutsatta är i behov av. Det framgick även att en ökad kompetens bland individer i samhället kan ge både våldsutsatta och våldsutövare en insikt i att det är våld som brukas, alla är inte införstådda med det uttryckte informanterna.

“Väldigt många vet inte vad som kan inräknas som våld. Det tror jag är det största förebyggande jobbet man kan göra att se till att så många som möjligt vet vad som klassas som våld, för jag tror inte ens

våldsutövare vet att de utför en form utav våld på utövande i dagsläget.” (I6)

Det framkom att informanterna besitter kunskap att veta vart de ska vända sig vid misstanke om våld för att kunna erbjuda relevant stöd till den våldsutsatta. Informanterna gav uttryck för hur kunskapen från introduktionskursen bidrog att kunna förklara vilka stöd som finns och vilka lagar som står bakom de våldsutsatta. Informanterna uttryckte även att klienter behöver tala sanningsenligt och våga öppna upp sig gällande sin våldsutsatthet vid klientmöten för att kunna erbjudas relevant stöd. Vidare belyser resultatet att introduktionskursen bidragit till ökat motivationsarbete och verktyg att utveckla tidigare kunskaper och arbetssätt för att erbjuda stöd till våldsutsatta klienter.

Informanternas uppfattningar om systematiska strategier och arbetssätt vid våldspreventivt arbete

Våldspreventivt utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer

Det uttrycktes att det finns utvecklingspotential inom samverkan mellan professionerna för att stärka det våldspreventiva arbetet ytterligare inom förvaltningen. Informanterna uttryckte dock att samverkan i dagsläget fungerade bra då de olika professionerna inom vård- och omsorgsförvaltningen arbetar nära varandra. Avståndet mellan professionerna uttrycktes vara en viktig komponent för att informanterna skulle kunna ta hjälp av varandra och även kunna ventilera upplevelser och situationer som uppstår inom yrket.

“Jaa, men framför allt vi jobbar nära varandra allihopa [...] att man kan samverka med varandra [...]” (I1)

Informanterna uttryckte att ökad kompetens bistod med en känsla av trygghet och ökat självförtroende gällande framförandet av utvecklingsförslag av det våldspreventiva arbetet inom förvaltningen. Resultatet visade att introduktionskursen bidrog till att uppmärksamma utvecklingsbehovet av de nuvarande rutinerna inom förvaltningen för att tidigare upptäcka våld i nära relationer.

“Introduktionskursen passar in väldigt bra i vårt arbete, att hela tiden ändra arbetssätt och hitta nya rutiner för hur vi ska upptäcka våldet tidigare och också öka kunskapen i samhället när vi möter de här personerna.” (16)

En utvecklingspotential som uttrycktes av informanterna var att det inom förvaltningen borde erbjudas hjälp och skyddat boende tidigare till våldsutsatta individer. Ytterligare en utvecklingspotential som informanterna lyfte var att fortsätta erbjuda kompetensutvecklingar inom området våld i nära relationer för att hålla kunskapen vid liv. Majoriteten av informanterna uttryckte svårigheter med att berätta och ge konkreta exempel om introduktionskursens nytta i förhållande till tidig upptäckt och stöd till våldsutsatta individer då kursen genomfördes för länge sedan. Informanterna belyste därav vikten av att kommunen kontinuerligt behöver bistå med utbildningar inom området våld i nära relationer för att ständigt uppdatera kompetensen inom det våldspreventiva arbetet.

“Det är några som har gått lite utbildningar efter kursen som kommunen bistått med [...] för att upptäcka våld och så där tidigare. Det känns ju som att det är någonting vi jobbar aktivt med liksom, att hålla oss uppdaterade[...].” (18)

Utmaningar i det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer

Resultatet visade att informanterna gav uttryck för utmaningar i det våldspreventiva arbetet relaterat till möten med klienter, mötena ansågs vara en utsatt situation både för klienten och informanten. Informanterna uttryckte att arbetsbelastningen i förvaltningen uppfattas som en utmaning, då det tar tid att skapa trygga relationer med klienterna för att öka förutsättningarna att en våldsutsatt öppnar upp sig. Informanterna uttryckte även utmaningen med tidsbrist till att följa upp klienter som visar varningssignaler för våldsutsatthet men nekar till våldets existens och inte vill ha hjälp ur sin situation. Informanterna belyste utmaningar relaterat till normaliseringsprocessen, för att i ett tidigt skede upptäcka våldet och således kunna erbjuda stöd till den våldsutsatta. Komplexiteten som våld i nära relationer medför var en central utmaning i informanternas berättelser i

form av de känslor och den frustration som uppstår i och med att våldsutsatta individer nekar hjälp.

Informanterna uttryckte att det kan vara svårt att uppmärksamma våldet om det inte är synligt såsom fysiskt våld. Informanterna lyfte utmaningen med frivilligheten att en klient själv väljer om den vill dela med sig om sin våldsutsatthet. Resultatet visade att frivilligheten medför svårigheter i det våldspreventiva arbetet för informanterna när misstankarna om våldsutsatthet inte är tillräckligt starka. Informanterna uttryckte utmaningarna med att skapa förutsättningar för klientens känsla av trygghet och tillit till informanten för att kunna öppna upp sig om sin våldsutsatthet.

“[...] när man träffar klienter och dom inte vill dela med sig och inte vill öppna upp sig [...] Det är väl en utmaning att liksom skapa en relation så att de får tillit och förtroende för en, så att de vågar berätta.” (14)

Resultatet lyfte även ökade utmaningar gällande funktionsvarierade individer, eftersom de individerna inte alltid uttrycker sig på samma sätt som andra. Vilket kan medföra begränsningar och svårigheter att tolka situationen uttryckte informanterna. Informanterna uttryckte att komplexiteten i sin tur kan leda till att varningssignaler missas. Informanterna uttryckte vikten av ett systematiskt utvecklande arbetssätt för att underlätta och förbättra bemötandet och kommunikationen med olika målgrupper om våldsutsatthet. Det framkom även uppfattningar av att den teoretiska kunskapen inom området våld i nära relationer som informanterna besitter var svår att omvandla till praktisk handling.

“Men det kan vara svårt att göra om den teoretiska kunskapen när man sitter med klienter och svårt att veta hur man jobbar praktiskt med kunskapen, hur man liksom applicerar den. För ofta när man pratar om våld i nära blir det ju väldigt mycket fokus på teorin, våldets former och såna saker men hur gör jag till exempel när jag bemöter personer som utsätts för våld, vilka frågor kan jag ställa och lite sådana saker [...] det är glapp mellan den teoretiska kunskapen och hur man applicerar den i det dagliga arbetet på arbetsplatsen.” (13)

Diskussion

I resultatdiskussionen diskuteras resultatets centrala delar i relation till studiens syfte och frågeställning. Därefter följer en metoddiskussion som behandlar studiens val av metoder och genomförande. Metoddiskussionen berör begreppen *tillförlitlighet, pålitlighet, konfirmerbarhet och överförbarhet*.

Resultatdiskussion

Studien *undersöker hur medarbetare inom vård- och omsorgsförvaltningen i Oxelösund kommun uppfattar förvaltningens våldspreventiva arbete med att bemöta klienter som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relation*.

Resultatdiskussionen berör centrala delar av resultatet, Utmaningar med det våldspreventiva arbetet och hur kompetens och arbetssätt påverkar det våldspreventiva arbetet. Avslutningsvis berörs det folkhälsovetenskapliga perspektivet relaterat till våld i nära relationer.

Utmaningar relaterat till utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer

Komplexiteten som våld i nära relationer för med sig är central i studien och återfinns i resultatets samtliga delar på olika sätt. Det framgår i resultatet att ställa frågor om våldsutsatthet ingår i informanternas uppdrag men upplevs problematiskt då, våld i nära relationer, är ett känsligt ämne. Ur resultatet framgår det att informanterna upplever det svårt att förhålla sig till svaren de får om klienterna å ena sidan visar tecken på att de är våldsutsatta, men att de å andra sidan inte vill ta emot hjälp och stöd. Studiens resultat visar att informanter känner en frustration och upplever en otillräcklighet att inte nå ut till den våldsutsatta när klienten väljer att avstå stödet som erbjuds. Tidigare forskning styrker resultatet då det påvisar att våldsutsatta klienter som inte vill anmäla skapar en känsla av bestörtning, maktlöshet och oro hos yrkesverksamma som upptäcker våldet (Aregger- Lundh, Tannlund & Ekwall 2023, s.4). Det är således av vikt att skapa förutsättningar som ger informanterna en känsla av att de kan hantera situationen oavsett om den våldsutsatta klienten vill ta emot stöd eller inte, med andra ord

skapa en känsla av empowerment hos informanterna. En ökad kompetens som introduktionskursen genererar kan således bidra till att informanterna känner tilltro till sin egen förmåga och litar på att de kan hantera situationen oavsett utfall.

Resultatet belyser att informanterna efterfrågar stöd för att den våldsutsatta klienten ska få hjälp direkt och inte behöva åka hem till sin våldsutövare efter ett möte. Socialstyrelsen (2023, s. 31) påvisar att det finns en problematik kring att den våldsutsatta individen ofta går tillbaka till den våldsamma partnern. Brister på stöd kan enligt resultatet leda till att den våldsutsatta klienten inte känner trygghet i relationen till informanten. Det kan i sin tur leda till att klienten inte vågar öppna upp sig vilket framgår i resultatet. Forskning visar att en känsla av trygghet mellan klient och yrkesverksam ökar förutsättningarna för att klienten ska våga dela med sig om sin situation (Lundberg & Bergmark 2021, s. 195). Ur ett folkhälsovetenskapligt perspektiv skulle brister på stöd således kunna kopplas ihop med riskfaktorer i form av att den våldsutsatta klienten inte delar med sig av sin våldsutsatthet. Trygghet och tillit mellan klient och informant skulle kunna verka som en skyddsfaktor för att den våldsutsatta klienten ska dela med sig av sin situation.

Resultatet visar att relationsbyggandet mellan informant och klient påverkas å ena sidan av en hög arbetsbelastning på arbetsplatsen, vilket gör att informanter kan missa att följa upp vissa frågor och svar som kan klassas som varningstecken för våldsutsatthet. Å andra sidan visar även resultatet att normaliseringsprocessen kan komplicera relationsbyggandet mellan klient och informant, om en klient inte ser sig själv som våldsutsatt och därmed inte söker hjälp. Normaliseringsprocessen försvårar därför för informanten att upptäcka våldet och kunna erbjuda relevant stöd till den våldsutsatta klienten. Tidigare forskning styrker att normaliseringsprocessen försvårar för de våldsutsatta individerna att söka hjälp eftersom de har ett känslomässigt band till sin förövare och saknar förståelse och känsla för sin våldsutsatthet (Socialstyrelsen 2023, s. 31). Tidigare forskning visar även att individer som lever i en relation där det förekommer våld har ofta på

grund av det känslomässiga bandet till förövaren en högre tolerans gällande vissa handlingar och beteenden, som i andra sammanhang kan klassificeras som våld om händelsen inträffat mellan främlingar (Rich et al. 2022, s. 259, 261). Således är det av betydelse att informanterna besitter kompetens om normaliseringsprocessen, och ges tidsmässigt utrymme för möjlighet att uppmärksamma våldsutsatta klienter och därmed kunna erbjuda relevant stöd.

Professionell kompetens och arbetssätt relaterat till utvecklingsarbete inom området våld i nära relationer

Resultatet visar att det ingår i informanternas uppdrag att uppmärksamma klienter som visar tecken på våldsutsatthet och verka för att erbjuda stöd och hjälp till klienter som är utsatta för våld i nära relation. För att säkerställa kvaliteten på det våldspreventiva arbetet inom området våld i nära relationer behövs ett systematiskt och fortlöpande arbetssätt (Socialstyrelsen 2014, s. 27). Resultatet uppmärksammar ett väl fungerande arbetssätt inom förvaltningen, där betydelsen av att utveckla rutiner för det våldspreventiva arbetet och vikten av samverkan mellan professionerna lyfts fram. För att stärka våldspreventivt arbetet belyser Socialstyrelsen (2014, s. 27) att arbetssättet behöver innefatta uppföljning och utvärdering av de nuvarande rutinerna och arbetssätten.

För att öka förutsättningarna för tidig upptäckt och stöd framgick det i resultatet att det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom förvaltningen innefattar bland annat två viktiga komponenter, dels ett utvecklande arbetssätt och dels kompetensutveckling. Resultatet visade att det utvecklade arbetssättet har bidragit till enskilda möten mellan klient och informant. Det framgick att ett samtal där båda parterna medverkar tillsammans å ena sidan kan ge informanten en helhetsbild av situationen, men å andra sidan kan det leda till att den våldsutsatta inte vågar uttrycka sig. Enligt Socialstyrelsen (2014, s. 34) är enskilda möten med klienten en förutsättning att kunna få sanningsenliga svar av den våldsutsatta. Enskilda möten kan således skapa förutsättningar till trygghet och tillit mellan klient och informant vilket kan leda till att klienten vågar öppna upp sig och dela med sig om sina erfarenheter. Det framgick även att utvecklingsarbetet innefattar

kompetensutveckling där resultatet å ena sidan visar arbetsgivarens ansvar att tillförsäkra den kompetens som informanterna behöver för att kunna utföra sitt arbete med god kvalitet. Å andra sidan belyser informanterna sitt egna ansvar att besitta tillräcklig kompetens för att utföra arbetsuppgifterna med god kvalitet. Det är således av vikt att informanterna erbjuds kontinuerlig och uppdaterad kompetensutveckling för ett hållbart och utvecklande arbets sätt inom förvaltningen.

Resultatet belyser att kompetensutveckling kan öka förutsättningarna att fånga upp varningssignaler hos sina klienter och därför erbjöds introduktionskursen till informanterna. Introduktionskursen lyfte bland annat hur informanterna kan välja att bemöta sina klienter och betydelsen av att fortsätta ställa frågor om våldsutsatthet på olika sätt vid varje möte med återkommande klienter även i sammanhang där det är osäkert om det förekommer våld. Att fortsätta ställa frågor om våldsutsatthet kan å ena sidan upplevas som påträngande och tjatigt enligt resultatet. Men å andra sidan visar både resultatet och tidigare forskning att upprepningar och omformuleringar kan leda till att klienten väljer att öppna upp sig om sin våldsutsatthet om frågan formuleras på ett sätt som stämmer in i klientens situation (Lundberg & Bergmark 2021, s. 195). Studier visar att systematisk screening med frågor till individer ökar sannolikheten för identifiering av de som blir utsatta av våld (Shinjo, Inoue, Akamine, Naka & Tanaka 2021, s. 13). Adekvat kunskap skapar förutsättningar att tidigt upptäcka våldsutsatthet, vilket kan leda till att stöd upprätthålls (Lundberg & Bergmark 2021, s. 195). Därför är det av stor vikt att informanterna besitter adekvat kunskap och kompetens som kan leda till att uppmärksamma de tidiga varningssignalerna för våldsutsatthet, och underlätta för informanterna vid bemötandet med klienter.

Resultatet belyser kompetens som ett centralt fynd eftersom informanterna känner en trygghet och hanterbarhet vid mötet med eventuellt våldsutsatta klienter, när de besitter tillräckligt med adekvat kunskap. Resultatet visar å ena sidan att introduktionskursen bistod informanterna med ny och givande kunskap. Å andra sidan framgår det även uppfattningar av att introduktionskursen inte bidragit till

ny uppdaterad kunskap att tidigare upptäcka och ge stöd till våldsatta klienter. Det är dock nämnvärt att poängtera att resultatet belyste uppfattningar av att introduktionskursen mest gav repetition av tidigare kunskaper. Samtidigt uttrycktes det i resultatet att repetition av kunskaperna ökar medvetenheten kring ämnet och ger en fördjupad kompetens om bland annat våldets förekomst och de olika våldsformerna, samt varningssignaler hos våldsutsatta klienter. I resultatet framgår det att en form av våld sällan kommer ensam och att klienter söker hjälp och stöd inom förvaltningen av andra anledningar än våld i nära relationer. Samtidigt framkommer det även att det är vanligt att klienter som befinner sig i riskgrupp för våldsutsatthet söker hjälp och stöd inom förvaltningen. Därav är det av stor betydelse att informanterna uppmärksammar och kan förklara klientens situation för att vidga perspektiven och bidra till nya insikter hos den våldsutsatta. Tidigare forskning belyser att kompetens gynnar och ökar yrkesverksammars förutsättningar till tidig upptäckt av våldsutsatthet (de Jesus Santos Nascimento et al, 2023, s. 5; Socialstyrelsen 2023, s. 45). Tidigare forskning visar även att adekvat kunskap hos yrkesverksamma kan leda till uppmärksammande av varningssignaler även hos individer som inte befinner sig i riskgrupp för våldsutsatthet (Lundberg & Bergmark 2021, s. 196–197). En slutsats skulle möjligtvis kunna vara att kompetensutveckling, inkluderat introduktionskursen, bidragit informanterna med ökad kompetens vid möten med klienter. En annan slutsats skulle möjligtvis kunna vara att det finns behov av att förbättra och utveckla förståelsen om våld i nära relationer hos klienter. Genom att utveckla klienternas kunskap och förståelse för våldsutsatthet ökar förutsättningarna att klienterna ska kunna uttrycka sin utsatthet, och det i sin tur skulle kunna underlätta för informanterna att upptäcka varningssignaler och erbjuda relevant stöd. Ytterligare en slutsats skulle kunna vara att om de våldsutsatta klienterna erbjuds hjälp skulle det kunna leda till att hälsan främjas hos de våldsutsatta genom att de kan förbättra sina livsvillkor och levnadsförhållanden.

Kopplingen mellan våld i nära relation och hälsa

För att fånga upp fler våldsutsatta individer framkom det i resultatet att kunskapen introduktionskursen bidrar med behöver spridas inom fler professioner, inte bara

inom de yrken där våldsutsatta förväntas befinna sig. Att sprida kunskapen och öka kompetensen om våldets innebörd hos individer i samhället, skulle enligt resultatet kunna bidra till att fler uppmärksammar varningssignaler och vågar agera vid misstanke om våldsutsatthet - ett ökat civilkurage. Det framkom även att en ökad kompetens inom området våld i nära relationer hos individer i samhället skulle kunna bidra till att fler våldsutsatta väljer att söka sig till förvaltningen för hjälp. Om fler våldsutsatta väljer att söka hjälp inom förvaltningen så ökar förutsättningarna att informanterna kan erbjuda relevant stöd för att förbättra de våldsutsattas hälsa. Å ena sidan visar forskning att våld i nära relationer kan leda till försämrad hälsa hos våldsutsatta individer (Rasmussen, Spangaro, Steel, Briggs & Torok 2023, s. 7; WHO 2021, s. 3). Å andra sidan kan en individ utsatt för våld i nära relation uppleva att de har en god hälsa även att de utsätts för riskfaktorer (Korp 2016, s.56; Öquist 2018, s. 7). Dock visar en studie att 90% av våldsutsatta individer rapporterade att de upplevde dåligt välmående under tiden de utsattes för våld i nära relationer (Moulding et al. 2021, s.6). Samtidigt visar en studie att fler än hälften av de våldsutsatta individerna upplevde ett sämre välmående även då våldet upphört (Moulding et al. 2021, s.6). Det går således konstatera att de individer som utsätts för våld i nära relationer och söker hjälp inom förvaltningen inte automatiskt får ett bättre välmående av att våldet upphör. Däremot ökar förutsättningarna till förbättrad hälsa genom att de kan ta sig ur sin våldsutsatthet och förbättra sina livsvillkor och levnadsförhållanden.

Som tidigare nämnt i föreliggande studie är kvinnor mest utsatta för våld i nära relationer och jämställdhetsproblematiken utgör ett hot för en god hälsa och en hållbar framtid, och därför är jämställdhet ett av målen i Agenda 2030 (Skr 2021/22:247 s. 26). Delmål 5.2 i Agenda 2030 handlar om att utrota all form av våld mot kvinnor (Skr 2021/22:247, s.27). Målet handlar om att generera rättvisa, alla kvinnor har rätt att ta makten över sig själva och sin livssituation. Däremot försvårar patriarkala strukturer att uppnå målet om jämställdhet i samhället eftersom kvinnorna inte har samma möjligheter som männen att utforma sina liv (Nationalencyklopedin u.å.; United Nations 1993, s. 1). Folkhälsoarbete som strävar efter att stärka jämställdheten i samhället kan utveckla nuvarande

arbetsätt inom området våld i nära relationer, vilket på sikt skulle kunna skapa förutsättningar till en förbättrad folkhälsa och hållbar utveckling.

Metoddiskussion

Valet av en kvalitativ metod möjliggjorde för en fördjupning av informanternas tolkningar och uppfattningar (Denscombe 2018, s. 24), vilket var gynnsamt för studiens syfte. En kvantitativ metod hade å ena sidan gett ett bredare resultat genom en större mängd insamlat datamaterial, vilket hade kunnat ge studien mer tillförlitlighet och bidragit till generaliserbarhet (Denscombe 2018, s. 386, 423). Å andra sidan ansågs den kvalitativa metoden mest lämpad för att belysa studiens komplexa, detaljerade och nyanserade aspekter av informanternas perspektiv (Wide & Hakberg 2021, s. 78) på det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer. För att inte luta studien mot en specifik och förvald teori valde författarna en induktiv ansats, så att det insamlade materialet fångade upp informanternas perspektiv utan att författarna styrde resultatet (Capelán & Göransson 2021, s. 136). Författarna hade kunnat välja att tillämpa en deduktiv ansats och då behövt utgå ifrån en teoretisk utgångspunkt, vilket dels hade begränsat analysen och styrt resultatet i en viss riktning (Capelán & Göransson 2021, s. 136; Isaksson 2021, s. 288) och dels inte kunnat besvara studiens syfte.

För att beskriva studiens trovärdighetsaspekter används inom kvalitativ forskning kvalitetsbegreppen; *tillförlitlighet*, *pålitlighet*, *konfirmerbarhet* och *överförbarhet* (Elo et al. 2014, s. 6–8). Begreppet *tillförlitlighet* avsåg studiens sanningsenlighet och att den faktiskt undersökte vad den var avsedd för (Elo et al. 2014, s. 6–8; Patel & Davidsson 2019, s.130). *Pålitlighet* avsåg att forskningsprocessen varit grundlig och systematisk (Elo et al. 2014, s. 6–8). *Konfirmerbarhet* avsåg författarnas neutrala förhållningssätt i studien så att de inte påverkat resultatet (Elo et al. 2014, s. 6–8). *Överförbarhet* avsåg författarnas tydlighet i metodbeskrivningen (analys, genomförande och urval) för att förenkla läsarens förmåga att avgöra huruvida resultaten var överförbara i annan kontext (Graneheim & Lundman 2004, s. 109–111). *Pålitligheten* påverkades av studiens *överförbarhet* (Graneheim & Lundman 2004, s. 109–111).

För studien lämpade sig ett strategiskt urval som å ena sidan bidrog till att författarna själva kunde välja ut informanter som uppfyllde inklusionskriterierna i studien (Wide & Hakeberg 2021, 86–87). Vilket påverkade studiens *pålitlighet* eftersom de valda informanterna hade bäst förutsättningar att kunna besvara studiens syfte (Elo et al. 2014, s. 6–8). Det författarna kunde gjort annorlunda i studien var att de kunde valt ett slumpmässigt urval. Å andra sidan hade ett slumpmässigt urval gett studien ett mer representativt urval av informanter eftersom författarna då inte hade haft möjlighet att påverka urvalet, att påverka urvalet skulle kunna bidra till snedvridning av resultatet (Denscombe 2018, s. 61). Samtidigt hade ett slumpmässigt urval inte kunnat besvara studiens syfte eftersom urvalsmetoden ej kunnat säkerställa att inklusionskriterierna uppfylldes.

Studiens metodval, semistrukturerade intervjuer, bistod författarna med en grundstruktur under genomförandet av intervjuerna och gav informanterna möjlighet att fritt utveckla sina svar. Den semistrukturerade karaktären kan ha bidragit till att författarna ställt olika följdfrågor utifrån informanternas svar vilket kan ha påverkat studiens *konfirmerbarhet*. Karaktären på intervjuerna möjliggjorde för flexibilitet då studiens syfte förändrats och utvecklats under arbetets gång (Denscombe 2018, s. 293). Därmed kan studiens *pålitlighet* men även *tillförlitlighet* påverkats. Det författarna kunde gjort annorlunda i studien var att de kunde valt en annan struktur på intervjuerna. Strukturerade intervjuer lämpade sig dock inte för studien eftersom karaktären har en snäv design och begränsar frågorna och svarens utformning (Denscombe 2018, s. 269). Om en strukturerad karaktär tillämpats hade inte svaren bidragit till lika stor variation, och resultatet hade inte beskrivit informanternas uppfattningar utifrån deras perspektiv som studien syftade till. Författarna hade även kunnat tillämpat ostrukturerade intervjuer, vilket dock inte lämpade sig för studien då strukturen enbart utformas genom teman som informanten uppmuntras tala fritt om (ibid. s. 269). Vilket hade kunnat bidra till att relevant information inte samlats in och därför inte kunnat besvara studiens syfte. En ostrukturerad intervjumetod hade kunnat bidra till en längre analysprocess än den strukturerade metoden

(Denscombe 2018, s. 294). Den semistrukturerade intervjuemetoden som valdes till studien upplevdes dock tidskrävande då det insamlade materialet var omfattande.

Fysiska intervjuer är resurskrävande i form av kostnader i tid och resor i de fall där författarna är geografiskt utspridda, vilket ansågs vara en nackdel för studiens genomförande (Denscombe 2018, s. 294). På grund av geografiska faktorer genomfördes intervjuerna fysiskt av en författare och digitalt av den andra. Informanterna hade möjlighet att själva välja tillvägagångsätt och intervjuare valdes därefter. De fysiska intervjuerna innebar direktkontakt med informanterna vilket förbättrade ljudupptagningens kvalitet (Denscombe 2018, s. 293). Medan de inspelningarna som genomfördes digitalt krävde fler uppspelningar under tolkning och transkribering av materialet, vilket kan ha påverkat *konfirmerbarheten*. Tillvägagångssätten (fysiskt/digitalt) gav uttryck för olika upplevelser både hos författarna och informanterna, det digitala utförandet skulle möjligtvis kunnat uppfattats mer opersonligt än det fysiska. Denscombe (2018, s. 293) beskriver intervjuareffekten som att informanternas uttalanden kan påverkas av forskarens identitet vid fysiska intervjuer, medan digitala intervjuer emellertid kan bidra till att undvika problemet. Författarna har dock inte undersökt huruvida det digitala utförandet uppfattats av informanterna. Tillvägagångssättet som informanterna föredrog kan däremot ha bidragit till en känsla av trygghet vid intervjun, vilket kan ha stärkt *tillförlitligheten* i studien. Det insamlade materialet från intervjuerna grundades i informanternas berättelser snarare än hur arbetssättet i praktiken faktiskt ser ut, vilket således kan ha påverkat studiens *tillförlitlighet*. Faktum är att handling och uttryck sällan stämmer överens (Denscombe 2018, s. 293), vad informanterna berättade att de gör, föredrar och tänker behöver inte automatiskt återspegla sanningen.

Den kvalitativa innehållsanalysen redogjorde studiens samtliga steg vilket stärkte *pålitligheten* i studien. Genom kontinuerlig reflektion av analysens bearbetning säkerställdes studiens syftesuppfyllelse och redogjorde analysprocessen på detaljnivå. Den kvalitativa innehållsanalysen kunde därför möjligtvis stärka *överförbarheten* i studien. Men eftersom det är en mindre studie och

överförbarheten påverkas av antalet deltagare riskerar resultatet möjligtvis att endast kunna tillämpas för den specifika målgruppen. Författarna genomförde analysen tillsammans vilket gynnade studiens *tillförlitlighet* och *konfirmerbarhet*. *Tillförlitligheten* och *pålitligheten* tillgodosågs genom att säkerställa att studien undersökte rätt fenomen och att författarna kunde upptäcka brister i forskningsprocessen. Författarna upptäckte att resultatet inte fullt besvarade syftet, och därför omformulerades syftet för att skapa en röd tråd genom hela studien. En aspekt som kan ha påverkat *tillförlitligheten* är å ena sidan det frivilliga deltagandet i studien som i högre utsträckning möjliggör sanningsenliga svar. Å andra sidan kan frivilligheten medfört att informanter som känner sig mer bekväma att framföra sina åsikter trädde fram och valde att delta i studien, vilket kan ha vinklat och styrt resultatet i en viss riktning (Denscombe 2018, s. 294). Informanterna som valde att avstå från deltagande i studien har därmed inte framfört sina perspektiv och det i sin tur kan ha påverkat studiens *tillförlitlighet*.

Reflexivitet kan ha påverkat författarnas objektivitet då tidigare erfarenheter och egna reflektioner speglats i analysprocessen (Wide & Hakeberg 2021, s. 85). Författarna till studien var nya inom forskningsområdet och upplevde därmed vissa utmaningar med att utläsa innebörden av innehållet i materialet, kan reflexiviteten haft en inverkan på analysprocessen och därmed påverkat resultatet. Det insamlade materialet i föreliggande studie bidrog till en tidskrävande analysprocess eftersom materialet upplevdes utmanande att kondensera och kategorisera. Författarna upplevde att det var svårt att placera materialet under en specifik kategori då innehållet passade in under flera kategorier. Att författarna var nya inom forskningsområdet kan å ena sidan påverkat studiens *pålitlighet* då författarnas förkunskaper var begränsade. Det kan å andra sidan stärkt *konfirmerbarheten* genom att författarna på så vis hade lättare att vara neutrala under analysprocessen.

Konklusion

Våld i nära relationer är ett globalt folkhälsoproblem. Föreliggande studie syftade till att undersöka hur medarbetare uppfattade förvaltningens våldspreventiva utvecklingsarbete med att bemöta och ge stöd samt tidigt upptäcka klienter utsatta för våld i nära relation. Ur ett folkhälsovetenskapligt perspektiv kan studiens resultat gynna det våldspreventiva utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer i Oxelösund kommun, genom ökad kompetens inom professioner där yrkesverksamma i sitt arbete riskerar möta våldsutsatta individer. Studien belyser vikten av att det våldspreventiva utvecklingsarbetet innefattar kompetensutveckling och adekvat kunskap, vilket spelar en avgörande roll för att kunna uppmärksamma och agera på varningssignaler för våldsutsatthet.

Komplexiteten som ämnet medför orsakar svårigheter att omvandla den teoretiska kunskapen till användbar handling. Därför finns det behov av vidare forskning inom folkhälsovetenskapen som skulle kunna bistå med kompetensutveckling, som i sin tur skulle kunna minska glappet mellan kunskap och handling inom området våld i nära relationer. Om yrkesverksamma besitter kompetensen att omvandla kunskapen skulle förutsättningarna för tidig upptäckt av våld i nära relationer kunna öka. Att uppmärksamma våldet i ett tidigt skede kan leda till att relevant hjälp och stöd erbjuds av de yrkesverksamma. Det finns behov av folkhälsoarbete som kan öka kompetensen om våld i nära relationer hos individer i samhället. Ökad kompetens kan leda till att fler individer i samhället uppmärksammar varningssignaler hos våldsutsatta och att fler därmed förstår samt vågar agera vid misstanke om våldsutsatthet, vilket kan bidra till en bättre folkhälsa i samhället. Om fler våldsutsatta individer uppmärksammas i samhället kan det leda till att fler söker hjälp och därmed kan erbjudas relevant stöd. Vilket i sin tur kan främja hälsan och bidra till en hållbar framtid för våldsutsatta individer.

Referenslista

Ahrne, G. & Svensson, P. (2022). *Handbok i kvalitativa metoder*. 3 uppl., Liber.

Aregger- Lundh, A., Tannlund, C. & Ekwall, A. (2023). More support, knowledge and awareness are needed to prepare emergency department nurses to approach potential intimate partner violence victims. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 37(2), s.397-405. doi:10.1111/scs.13123

Bauer, G., Davies, J. K. & Pelikan, J. (2006). The EUHPID Health development model for the classification of the public health indicators. *Health Promotion International*, 21(2), s. 153-159. doi:10.1093/heapro/dak002

Barimani, M & Elvin-Nowak, Y. (2022). "Jag visste inte att vården kunde hjälpa mig." Om kvinnors utsatthet för våld i nära relationer i Region Stockholm. (Rapport). Akademiskt primärvårdscentrum.

<https://www.akademisktprimarvardscentrum.se/om-oss/publikationskatalog/rapport-om-vald-i-nara-relation-och-halsa/>

Bringsén, Å. & Nilsson Lindström, P. (2019a). Hälsopromotion - teoretiska begrepp och utgångspunkter. I Bringsén, Å. & Lindström Nilsson, P. (red.) *Hälsopromotion i teori och praktik – olika arenor och målgrupper*. Liber, s. 13-60.

Bringsén, Å. & Nilsson Lindström, P. (2019b). Hälsopromotion som verksamhetsområde. I Bringsén, Å. & Lindström Nilsson, P. (red.) *Hälsopromotion i teori och praktik – olika arenor och målgrupper*. Liber, s. 249 - 257.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) (2014). *Brott i nära relationer – En nationell kartläggning* (Rapport 2014:8).

<https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2014-05-09-brott-i-nara-relationer.html>

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) (2023). *Brottskoder - klassificering av brott*.
www.bra.se/statistik/brottkoder---klassificering-av-brott.html [2024-05-01]

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) (2024). *Konstaterade fall av dödligt våld - En granskning av anmält dödligt våld 2023*.
www.bra.se/download/18.361f33cf18e5f9d89f55455/1711707296301/Statistikrapport_Dödligtvåld_2023.pdf

Capelán, A & Göransson, K. (2021). DELTAGANDE OBSERVATIONER. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.) *kvalitativa metoder helt enkelt!*. Studentlitteratur AB, s. 117–139.

Contreras, H., Candia, C., Troncoso, R., Ferres, L., Bravo, L., Lepri, B. and Rodriguez-Sickert, C. (2023). Linking physical violence to women's mobility in Chile. *EPJ Data science*, 12(54), s. 1-18. doi:10.1140/epjds/s13688-023-00430-5

Cowan, D., Zgoba, K. M., Guerette, R. T., & Levenson, J. S. (2021). Do Views on Sex Offending Vary by Nationality? A Comparative Analysis of Community Sentiment Toward Sex Offense Legislation in the United States and United Kingdom. *Våldspreventivational Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 65(10–11), s. 1242–1261. doi: 10.1177/0306624X20964168

Dahlgren, G. & Whitehead, M. (2021). The Dahlgren-Whitehead model of health determinants: 30 years on and still chasing rainbows. *Public Health*, 199, s. 20–24. doi:10.1016/j.puhe.2021.08.009

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4 uppl., Studentlitteratur.

de Vylder, S. (2010). Vad kostar våldtäkter? Samhällsekonomiska kostnader för sexuellt våld. Hedgren, U. (red.). *ANTOLOGI Sju perspektiv på våldtäkt*. Nationellt Centrum för kvinnofrid, s. 107 - 119.

Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K. & Kyngäs, H. (2014). Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness. *SAGE Open*, 4(1), s. 1–10. doi:10.1177/2158244014522633

European Institute for Gender Equality (EIGE) (2021). *The cost of gender-based violence in the European Union*. European Institute for Gender Equality. <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/costs-gender-based-violence-european-union> [2024-04-28]

Folkhälsomyndigheten (2023). *Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2023* (Rapport). <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/f/folkhalsan-i-sverige-arsrapport-2023/>

Folkhälsomyndigheten (2022a). *Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete?*. www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/folkhalsa-och-jamlik-halsa/ [2024-04-08]

Folkhälsomyndigheten (2022b). *Hälsans bestämningsfaktorer*. www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/sociala-bestamningsfaktorer/ [2024-05-13]

Folkhälsomyndigheten (2024). *Om folkhälsa*. www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsa-och-folkhalsoarbete/tema-folkhalsa/vad-ar-folkhalsa/om-folkhalsa/ [2024-05-13]

Globala målen (u.å.). *Om globala målen*. www.globalamalen.se/om-globala-malen/ [2024-05-07]

Graneheim, U, -H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve

trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), s. 105–112.

doi:10.1016/j.nedt.2003.10.001

Hafen, M. (2016). Of what use (or harm) is a positive health definition?. *Journal of Public Health*, 24(5), s. 437–441. doi:10.1007/s10389-016-0741-8

Isaksson, J. (2021). RIKTAD KVALITATIV INNEHÅLLSANALYS. I

Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.) *Kvalitativa metoder helt enkelt!*.

Studentlitteratur, s. 283 – 302.

Jämställdhetsmyndigheten (2024). *Fakta och statistik*.

www.jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/fakta-och-statistik/
[2024-05-06]

Korp, P. (2016). *Vad är hälsopromotion?*. Studentlitteratur.

Konkel, R. H., Hafemeister, A. J., & Daigle, L. E. (2021). The Effects of Risky Places, Motivated Offenders, and Social Disorganization on Sexual Victimization: A Microgeographic- and Neighborhood-Level Examination. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(17–18), s. 8409–8434.

doi:10.1177/0886260519849693

Lucas, S. (2014). *VÅLD OCH HÄLSA - En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa*. Nationellt centrum för kvinnofrid. www.kunskapsbanken.nck.uu.se/nckkb/nck/publik/fil/visa/487/nck-rapport-vald-och-halsa-2014-1.pdf

Lundberg, L. & Bergmark, Å. (2021). Self-perceived competence and willingness to ask about intimate partner violence among Swedish social workers. *European Journal of Social Work*, 24(2), s. 189-200. doi:10.1080/13691457.2018.1540970

Matheson, I. F., Daoud, N., Hamilton-Wright, S., Borenstein, H., Pedersen, C., & O'Campo, P. (2015). Where Did She Go? The Transformation of Self-Esteem, SelfIdentity, and Mental Well-Being among Women Who Have Experienced

Intimate Partner Violence. *Womens Health Issues*, 25(5), s.561-569.

doi:10.1016/j.whi.2015.04.006

Moulding, N., Franzway, S., Wendt, S., Zufferey, C., & Chung, D. (2021). Rethinking women's mental health after intimate partner violence. *Violence Against Women*, 27(8), s. 1064-1090. doi:10.1177/1077801220921937

Navarro-Mantas, L., De Lemus, S., & Megías, J. L. (2021). Mental Health Consequences of Intimate Partner Violence Against Women in El Salvador. *Violence Against Women*, 27(15/16), 2927–2944.

doi:10.1177/1077801220978803

de Jesus Santos Nascimento, C. T., Campos Vidigal, M. T., Ferreira Pereira de Oliveira, V. H., Alegre Valente Franco, R. P., Andrade Vieira, W., de-Jesus-Soares, A., Rodrigues Lima, R., Franco, A. & Renato Paranhos, L. (2023). Knowledge and attitudes of rural healthcare providers regarding domestic violence against women: a systematic review. *São Paulo Medical Journal*, 142(3), s. 1-9. doi: 10.1590/1516-3180.2022.0682.R1.180723

Nationalencykpedin (u.å.). Patriarkat. Tillgänglig: Nationalencykpedin [2024-01-10]

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) (u.å.). *En introduktionskurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*.

<https://webbkursomvald.se/> [2024-01-02]

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) (2014). *Våld och hälsa: En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa* (rapport 2014:1).

www.nck.uu.se/forskning-och-utredning/vald-och-halsa/

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) (2023a). *Kunskap viktigt vid mötet med våldsutsatta*.

www.nck.uu.se/kunskapsbanken/webbstod-for-kommuner/utbildning-moter-valdsutsatta/kunskap-viktigt-i-motet-med-valdsutsatta/ [2023-01-14]

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) (2023b). *Våld i nära relationer*.
www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/vald-i-nara-relationer/ [2023-12-26]

Nyström, M. (2021). HERMENEUTIK. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.)
Kvalitativa metoder helt enkelt!. Studentlitteratur, s. 231 – 256.

Ornstein, P. (2017). *The price of violence: Consequences of violent crime in Sweden* (Rapport). Institutionen för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

www.nck.uu.se/kunskapsbanken/sokresultat-kunskapsbanken/?id=1459&librisId=&swepubId=

Oxelösund kommun (2021). *Handlingsplan våld i nära relation* [internt material].

Oxelösund kommun (2022). *Kommunfakta*. www.oxelosund.se/kommun-och-politik/kommunens-organisation/kommunfakta [2024-05-05]

Oxelösund kommun (2023). *Kommunen som arbetsplats*.
www.oxelosund.se/naringsliv-och-arbete/jobb-och-arbetsmarknad/kommunen-som-arbetsplats [2024-01-10]

Oxelösund kommun (2024). *Eftersökning av statistik inom våld i nära relationer* [internt material]

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl., Studentlitteratur.

Pellmer Wramner, K., Wramner, H. & Wramner, B. (2017). *Grundläggande folkhälsovetenskap*. 4 uppl., Liber AB.

Prop. 2017/18:249. *God och jämlik hälsa - en utvecklad folkhälsopolitik*.

Rich, R., Evans, J. L., Klimek, S., & Wilson, L. (2022). US college women's understandings of definitions of intimate partner violence. *Health Education Journal*, 81(3), s. 251-264. doi:10.1177/00178969211073031

Rasmussen, V., Spangaro, J., Steel, Z., Briggs, N. & Torok, M. (2023). Trajectories to Suicide Following Intimate Partner Violence Victimization: Using Structural Equation Modelling to Examine Suicide and PTSD in Female Emergency Department Users. *JOURNAL OF FAMILY VIOLENCE*, s. 1 – 15. doi:10.1007/s10896-023-00640-5

Ravi, E. K., Robinsson, R. S. & Votch Schrag, R. (2022). Facilitators of Formal Help-Seeking for Adult Survivors of IPV in the United States: A Systematic Review. *Trauma, Violence and Abuse*, 23(5), s. 1420-1436. doi:10.1177/1524838021995954

Sauber, E. W. & O'Brien, K. M. (2020). Multiple Losses: The Psychological and Economic Well-Being of Survivors of Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 35(15–16), s. 3054 - 3078. doi:10.1177/0886260517706760

SFS 2023:196. *Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.*

Shinjo, M., Inoue, M., Akamine, I., Naka, C. & Tanaka, H. (2021). Development of an early detection scale for intimate partner violence to occur in relationships under power and control. *Japan Journal of Nursing Science*, 18(1), s. 1-14. doi:10.1111/jjns.12369

Sileo, K. M., Kershaw, T. S., Gilliam, S., Taylor, E., Kommajosula, A., & Callands, T. A. (2021). Trauma exposure and intimate partner violence among young pregnant women in Liberia. *Journal of interpersonal violence*, 36(21/22), 10101- 10127. doi:10.1177/0886260519881533

Skr 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

Skr 2021/22:247. *Sveriges genomförande av Agenda 2030.*

Socialstyrelsen (2014). *Att vilja se, vilja veta och att våga fråga - Vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet (Rapport).*

www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2014-10-30.pdf

Socialstyrelsen (2023). *Våld i nära relationer – Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården (Rapport).*

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker--juridisk-handbok/2023-6-8592.pdf>

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2021). *Våldets konsekvenser.*

www.skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/arbetsmiljo/valdinararelationstodfordig-somchef/valdetskonsekvenser.35404.html [2024-01-02]

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2023). *Vad är våld i nära relationer?.*

www.skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/arbetsmiljo/valdinararelationstodfordig-somchef/vadarvaldinararelationer.35439.html [2024-01-01]

United Nations (1993). *Declaration on the Elimination of Violence against Women.*

www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.* Vetenskapsrådet.

www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2002-01-08-forskningsetiska-principer-inom-humanistisk-samhallsvetenskaplig-forskning.html

Wide, U. & Hakeberg, M. (2021). INDIVIDUELLA INTERVJUER. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red). *Kvalitativa metoder helt enkelt!*. Studentlitteratur, s. 77–91.

World Health Organization (1946). *CONSTITUTION OF THE WORLD HEALTH ORGANIZATION*.

<https://www.who.int/about/accountability/governance/constitution>

World Health Organization (WHO) (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*. (Rapport).

<https://www.who.int/publications/i/item/9789241564625>

World Health Organization (WHO) (2021). Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018 – Executive summary. *World Health Organization*.

Åklagarmyndigheten (2022). *Åklagarmyndighetens årsredovisning 2022*.

www.aklagare.se/globalassets/dokument/planering-och-uppfoljning/arsredovisningar/arsredovisning-2022.pdf

Öberg, M., Heimer, G. & Lucas, S. (2021). Lifetime experiences of violence against women and men in Sweden. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(3), s. 301-308. doi:10.1177/1403494820945072

Öquist, O. (2018). *Systemteori i praktiken: konsten att lösa problem och nå resultat*. 4 uppl., Gothia Fortbildning.

Bilagor

Bilaga 1, Informationsbrev

Vi är två studenter som studerar det folkhälsovetenskapliga programmet med inriktning beteendevetenskap på högskolan Kristianstad, och skriver nu vårt examensarbete i samarbete med Oxelösund kommun. Vi undersöker nyttan av att ha genomgått, *en introduktionskurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer* från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). Studien syftar till att samla in material för att undersöka om kunskapen som genererats i samband med introduktionskursen bidrar till att förbättra tidig upptäckt och stöd för individer som utsatts eller löper risk att utsättas för våld i nära relationer.

Studien riktar sig till dig som är kommunanställd i Oxelösund och arbetar i sammanhang där du eventuellt möter individer som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer. Deltagandet innebär en intervju där frågorna berör dina upplevelser om introduktionskursens nytta i ditt dagliga arbete, fördelar och förbättringspotential med kursen samt övergripande frågor om våldspreventivt arbete. Du som deltagare uppmuntras framföra dina upplevelser av insatsen, vilket på sikt kan förbättra de verktyg ni får och kan ha nytta av i situationer relaterat till våld i nära relationer. Ditt deltagande kan bistå framtida beslutsfattande processer som på sikt kan förbättra livsvillkoren för individer som utsätts för våld i nära relationer.

Intervjun beräknas ta 30–45 minuter och går att genomföra både fysiskt och via telefon. Ditt samtycke för studien kan inhämtas skriftligt eller muntligt. I samråd om samtycke från dig kommer intervjun att spelas in. Din medverkan är frivillig och du väljer att svara på de frågor du vill och känner dig bekväm med, du kan avbryta när du vill. Studien genomförs i enlighet med svensk lag för forskningsetik, inga svar kan återkopplas till dig eller din verksamhet när resultatet presenteras. Din medverkan är konfidentiell, alla uppgifter som framkommer genom intervjun såsom personuppgifter hanteras med sekretess. Det

insamlade materialet kommer enbart användas till avsedd studie och förvaras på ett säkert sätt samt raderas efter godkänd studie.

Studiens resultat kommer presenteras för kommunledningen i Oxelösund.
Examensarbetet publiceras på Högskolans forskningsportal Pure under sommaren 2024.

Med vänliga hälsningar

Teresia Jansson 0703–94 09 49

teresiajansson@hotmail.com

Malin Fager 0708-78 61 46

malinfager@live.se

Bilaga 2, Samtyckesblankett

Jag har fått muntlig och skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

Jag samtycker till att delta i studien, *Kunskap- nyckeln till förändring? En undersökning av kommunanställdas upplevelser av insatsen att tidigare upptäcka våld i nära relationer i Oxelösund.*

Jag samtycker till att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i informationsbrevet till studiedeltagare.

Plats:	Datum:
Underskrift:	Namnförtydligande:

Bilaga 3, Intervjuguide

Uppfattningar (tema 1)

Berätta vilka förkunskaper du hade med innan du deltog i introduktionskursen?

Utöver den kunskap du hade innan, kan du berätta om dina upplevelser kring introduktionskursen från NCK?

Kan du berätta hur du upplever att introduktionskursen har bidragit till att förbättra tidig upptäckt av personer som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer?

Kan du berätta på vilket sätt du upplever att introduktionskursen har gett dig verktyg till att kunna ge stöd till personer som utsätts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer?

Kan du dela med dig av några konkreta exempel på hur du upplever att det våldspreventiva arbetet kring att uppmärksamma våld i nära relationer förändrats på din arbetsplats sedan du och dina informanter fått ta del av introduktionskursen?

Styrkor och utmaningar (tema 2)

Kan du berätta vilka styrkor och möjligheter du ser med introduktionskursen utifrån kommunens upplägg av kursen?

Kan du berätta om vilka utmaningar du upplever kring det preventiva arbetet inom området våld i nära relationer på din arbetsplats idag?

Vad ser du för förbättringspotentialer i det preventiva arbetet inom området våld i nära relationer på din arbetsplats?

Avslutning (tema 3)

Berätta på vilket sätt du anser att du och dina kollegor har ansvar att ta del av introduktionskursen som Oxelösund kommun bistår med?

Vilka reflektioner väckte introduktionskursen hos dig?

Kan du berätta varför det är viktigt att sprida kunskap om våldsförebyggande arbete inom området våld i nära relationer bland informanterna på din arbetsplats?

Vart i samhället eller inom vilken yrkeskategori anser du att introduktionskursen skulle generera mest nytta?

Är det något annat utöver det vi pratat om som du vill lyfta relaterat till introduktionskursen?